

KOTKA, MERIPIRTTI

PATTERI N:O 3 JA SEN YMPÄRISTÖ

KOEKAIVAUS 2008

Kaivauskertomus

FM Marita Kykyri

Kymenlaakson museo

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuskohde:	Kotka, patteri n:o 3 ja sen lähialue
Kaupunginosa/tila/kortteli, tontti:	285-2-9908, 285-2-203-1 ja 285-2-9903-2
Tutkimuksen laatu:	Historiallisen ajan kohteen koekaivaus
Kohteen ajoitus:	1790-1900-luku
Peruskarttalehti:	PK 3023 12 KOTKA
Yhtenäiskoordinaatit:	pkoo 6705278-381, ikoo 3496065-160
Maanomistaja:	Kotkan kaupunki
Tutkimuslaitos:	Kymenlaakson museo
Kaivausjohtaja:	Marita Kykyri
Kenttätyöaika:	2.6. – 30.6. 2008
Tutkitun alueen laajuus:	n. 65 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	Kotkan kaupunki
Tutkimuskustannukset:	n. 20.000 €
Esinelöydöt ja säilytyspaikka:	ei luetteloituja esinelöytöjä
Näytteet ja niiden säilytyspaikka:	Kymenlaakson museo
Diapositiivit ja niiden säilytyspaikka:	KyM 51677:1-343
Kaivauskertomuksen sivumäärä:	55 s.
Kaivauskertomuksen liitteet:	liitteet 1-5, 24 karttaliitettä
Kaivauskertomuksen kopiot:	MV/Rho/Haminan toimipiste, Kotkan kaupunki kaavoitustoimisto, Kymenlaakson maakuntamuseo
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Aikaisemmat tutkimukset:	ei aiempia tutkimuksia

TIIVISTELMÄ:

Marita Kykyri

Kymenlaakson museo vastasi kesäkuussa 2008 suoritetuista koekaivauksista Kotkansaaren länsirannalla sijaitsevan patteri n:o 3:n alueella ja sen lähiympäristössä. Arkeologiset kaivaukset liittyivät uudisrakennushankkeeseen, jonka yhteydessä patterin lähialueelle, siellä sijaitsevan Meripirtin päiväkodin rinnalle, tullaan rakentamaan uusi Haukkavuoren päiväkotit uusittuine leikki- ja piha-alueineen.

Meripirtin alue tunnetaan Ruotsinsalmen merilinnoitukseen kuuluneista, 1700-luvun lopun linnoituslaitteistaan, joista patteri n:o 3 sekä redutti Kotka sijaitsevat välittömästi Meripirtin päiväkodin pohjoispuolella. Patterille aikoinaan vieneen tykkien linjaus on vielä nykyisinkin havaittavissa maastossa. Patterin koillispuolella sijainneesta maa-ammuskellarista ei sen sijaan ole säilynyt maanpäällisiä jälkiä. 1890-luvulla Kotkansaaren länsiranta otettiin käyttöön huvila-alueena, jolloin sinne varattiin tontit kymmenelle huvilarakennukselle. Koska oli mahdollista, että päiväkotihankkeeseen liittyvien tulevien maansiirto- ja rakennustöiden yhteydessä voisi jatkossa paljastua muinaismuistolain rauhoittamia kerroksia ja rakenteita, suoritettiin alueella arkeologiset koekaivaukset.

Koekaivausten tavoitteena oli selvittää alueen mahdollisten historiallisten jäännösten sijainti ja luonne. Arkeologisten tutkimusten yhteydessä alueelle kaivettiin yhteensä 4 koeojaa ja kolme koekuoppaa, joiden lisäksi patterin n:o 3:n alueella dokumentoitiin varustuksen vasemman ja oikean kyljen leikkaus. Koeojat 1 ja 2 sijoitettiin tutkimusalueen eteläosaan, tulevan Haukkavuoren päiväkodin alueelle, ja koeoja 3 leikki- ja piha-alueen itäisivustalle. Koeoja 4, koekuopat 1-3 sekä dokumentoidut maaleikkaukset sijaitsivat alueen länsireunalla sijaitsevan patterin alueella.

Tutkitun alueen stratigrafia osoittautui yksinkertaiseksi ja kerroskasvu heikoksi. Pääosa alueen kerroksista oli yhdistettävissä alueen huvilakauteen ja sen jälkeiseen aikaan. Täyttö-, tasoite- ja pinnoitekerrosten lisäksi alueelta paljastui myös alueella rakentamiseen, asumiseen sekä purkutoimintaan liittyviä kerrostumia. Koeoja 3:n alueelta, patteri n:o 3:n itäpuolelta, saatiin täyttö- ym. kerrosten alta esiin myös alkuperäistä maan pintaa, mutta maaperän kosteudesta johtuen ei horisonttia ja sen alaisia kerroksia ollut mahdollista paljastaa laajemmalti.

Tutkitut kerrokset ajoittuivat niistä talteen otettujen löytöjen perusteella pääasiallisesti 1900-luvulle. Ainoastaan patterin alueella paljastettiin rakenteita ja kerroksia, joista osa oli yhdistettävissä patterin rakentamiseen 1790-luvulla. Mainittuun ajankohtaan liitettäviä löytöjä ei tutkimusalueilta kuitenkaan löytynyt kuin kaksi: lasittamattoman harmaasavikeramiikan pala sekä koristelemattoman liitupiipun varsikatkelma, jotka molemmat löytyivät sekoittuneista kerroksista. 1900-luvun löydöistä olivat yleisimpiä taso- ja pullolasi, fajanssi, posliini sekä rautaesineen katkelmat.

SISÄLLYSLUETTELO:

1. JOHDANTO	5
2. MERIPIRTIN ALUEEN HISTORIAA	7
3. KENTTÄTYÖ-, DOKUMENTOINTI- JA MITTAUSMENETELMÄT	10
4. TUTKIMUSALUEET	10
4.1. Meripirtin päiväkodin ja Kotkansaaren puistotontin alueet	10
4.2. Patteri n:o 3:n alue	12
5. KAIVAUSHAVAINTOJEN ESITTÄMISEN PERIAATTEET	13
6. KAIVAUSHAVAINNOT – KERROKSET JA RAKENTEET	14
6.1. MERIPIRTIN PÄIVÄKODIN JA KOTKANSAAAREN PUISTOTONTIN ALUEET	14
6.1.1. Koeojat 1-3	14
6.1.1.1 Koeoja 1	15
6.1.1.2 Koeoja 2	21
6.1.1.3 Koeoja 3	26
6.2. PATERI N:O 3:N ALUE	31
6.2.1. Koeoja 4	32
6.2.2. Patterin vasemman kyljen leikkaus	41
6.2.3. Patterin oikea kylki	46
6.2.4. Koekuopat 1-3	48
6.2.4.1. Koekuoppa 1	48
6.2.4.2. Koekuoppa 2	48
6.2.4.3. Koekuoppa 3	49
7. ARKEOLOGINEN LÖYTÖAINEISTO	50
8. YHTEENVETO	51
9. LÄHDELUETTELO	54
9.1. Painamattomat lähteet	54
9.2. Painetut lähteet	54
9.3. Sanomalehdet	54
9.4. Sähköiset lähteet	55
10. LIITELUETTELO	55

1. JOHDANTO

Kymenlaakson museo suoritti kesäkuussa 2008 koekaivauksia Kotkansaaren länsirannalla sijaitsevan päiväkotin Meripirtin (Haukkavuorenkatu 5) lähiympäristössä (kuva 1). Arkeologiset kaivaukset tulivat ajankohtaisiksi uudisrakennushankkeen myötä, jonka yhteydessä Meripirtin päiväkodin eteläpuolelle samalle tontille tullaan rakentamaan uusi Haukkavuoren päiväkotin. Uudisrakennuksen lisäksi tullaan Meripirtin maastoon rakentamaan myös päiväkodin laajennettu leikkipaikka- ja piha-alue (Hankesuunnitelma 2008).

Meripirtin alue tunnetaan Ruotsinsalmen merilinnoitukseen kuuluneista linnoituslaitteistaan, joista patteri n:o 3 ja redutti Kotka sijaitsevat välittömästi nykyisen päiväkodin pohjoispuolella. Maastossa on patterin ja redutin lisäksi havaittavissa vielä osa patterille aikoinaan viennyt tykkietä. Patterin koillispuolella sijainneesta ja siellä maa-ammuskellarista ei sen sijaan ole säilynyt maanpäällisiä jälkiä. Redutti Kotka on nykyisin entisoitu ja se toimii yrtytuutarhana. Itse Meripirtin päiväkotin on viimeinen meidän päivimme säilynyt esimerkki 1800-1900-luvun vaihteessa alueelle rakennetuista puuhuvilarakennuksista.

Kesän 2008 koekaivausten tavoitteena oli pääasiassa koeojien ja koekuopin selvittää mahdollisten historiallisten jäänteiden olemassaolo, luonne ja sijainti uudisrakennuksen ja sen pihan alueilla. Myös patteri n:o 3:n alueella katsottiin aiheelliseksi suorittaa tutkimuksia mm. muinaisjäännöksen ja sen itäpuolella sijaitsevan uuden leikkialueen käyttö- ja turvallisuuskysymyksiin liittyvien seikkojen selvittämiseksi.

Meripirtin alueelle kaivettavien koeojien ja -kuoppien sijainti määritettiin maastokäynnin yhteydessä jo huhtikuussa, hyvissä ajoin ennen varsinaisten kenttätöiden aloittamista. Allekirjoittaneen lisäksi kaivauspaikkojen määrittämiseen maastossa osallistui Museoviraston Rakennushistorian osaston Haminan toimiston tutkija Ilkka Kaskinen, joka myös yhteistyössä Kotkan Kaupungin puistotoimen kanssa suunnitteli kaivaustyön tiellä olevien puiden ja pensaiden poiston. Mainittu työ koski erityisesti patteria n:o 3.

Alueen koeojitus ja -kuopitus suoritettiin neljän viikon aikana välillä 2.6-30.6. 2008. Kaivajina toimi kolme Kotkan kaupungin palkkaamaa koululaista: Ella-Roosa Koivupuro, Veli-Matti Mäkelä sekä Matias Puranen. Varsinaisen kaivutyön lisäksi koululaiset osallistuivat kaivauksilla maan seurlontaan ja paalutus-, mittaus- sekä vaaitustehtäviin. Tutkimusapulaisena kaivauksilla toimi HuK Lea Degerholm, jonka pääsiällinen työtehtävä kenttätöissä oli kaivauskarttojen piirtäminen sekä mittaus- ja vaaitustyöt. Tarvittaessa hän osallistui myös muihin arkeologisiin työtehtäviin. Allekirjoittanut vastasi kenttätöiden yleisestä suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta, valokuvaamisesta sekä kirjallisten muistiinpanojen laatimisesta. Kaivausten yleiskartoituksesta sekä korkeuspisteiden siirtämisestä kaivausalueille vastasi mittausasiantuntija Meri Rautiainen Kotkan kaupungin kaupunkimittauksesta.

Kaivausten jälkityöt suoritettiin kahdessa eri vaiheessa: heinä-elokuussa 2008 sekä tammi-maaliskuussa 2009. Tutkimusapulainen Lea Degerholm vastasi jälkitöiden yhteydessä heinä-elokuussa kaivauskarttojen puhtaaksi piirtämisestä sekä kaivauslöytöjen pesemisestä ja puhdistuksesta, järjestämisestä, löytölistan laatimisesta sekä löytöjen valokuvaamisesta. Tutkija Ari Ryökkynen vastasi tammi-maaliskuussa 2009 kaivausten valokuvamateriaalin luetteloinnista sekä kaivausten karttamateriaalin tallentamisesta Kymenlaakson museon Antikvaria- museotietojärjestelmään. Allekirjoittanut vastasi jälkitöiden yhteydessä töiden organisoinnista ja ohjaamisesta, tutkimusraportin ja sen liitteiden laatimisesta sekä mittausaineistoon pohjautuvien karttojen toteutuksen suunnittelusta. Kaupungin mittausasiantuntijan Meri Rautiainen työsti kaivausten mittausaineiston ja mittausteknikko Leif Johansson laati sen pohjalta koekaivauksiin liittyvän yleiskartan.

Kesän kaivauksiin liittyen pidettiin kenttätöiden yhteydessä lehdistötilaisuus 25.6. 2007 (KySa).

Kuva 1: Patteri n:o 3 ja Meripirtin päiväkoti sijaitsevat vierekkäisillä tonteilla Kotkansaaaren länsirannalla. Virastokartta. Kotkansaaari. Mk 1:15 000.

2. MERIPIRTIN ALUEEN HISTORIAA

Kotkan kaupunkia Kotkansaarella edeltäneen Ruotsinsalmen kaupunkimaisen yhdyskunnan synty liittyi Venäjän Katariina II Pietarin suojaksi rakennuttaman linnoitusketjun rakentamiseen, jonka eteläisimmäksi tukikohdaksi pystytettiin Ruotsinsalmen merilinnoitus. Linnoituksen rakentamiseen liittyvät esityöt aloitettiin vuonna 1790 ja samassa yhteydessä laadittiin myös linnoitukseen liittyvän kaupunkimaisen asutusalueen asemakaava Kotkan saarelle (Airola 1978:10-19 passim).

Pääosa Ruotsinsalmen linnoitusrakenteista ja –varustuksista oli saatu valmiiksi jo linnoituksen ensimmäisen rakennuskauden (1790-96) loppuun mennessä. Ruotsinsalmen linnoituskokonaisuus koostui varsin itsenäisesti toimivista linnoituksista (fort), linnakkeista (redutti) sekä näiden välimaastoon rakennetuista, maavallein suojatuista kiinteistä pattereista. Kotkansaaren länsirannalle mainitun kauden aikana rakennettiin mm. patterit no 1, 2 ja 3, redutti Kotka, patteri Katariina sekä Fort Katariina (Airola 1978:18-33, 52; karttaliite 2, kuva 2).

Patteri n:o 3 rakennettiin meren äärellä, nykyisen Meripirtin päiväkodin ja redutti Kotkan väliin. Nykyisin puuston ja rehevän aluskasvillisuuden peittämä patteri on aikoinaan perustettu kalliopohjalle. Patterin jyrkä, merenpuoleinen eskarppi (=pää-)muuri on taistellut urheasti ajan hammasta vastaan ja se näkyy vielä nykyisinkin kauas Kotkansaaren länsirannan puoleiselle ulapalle (kuva 18).

Suomen sodan myötä Haminan rauhan jälkeen vuonna 1809 valtakunnan raja siirtyi, ja Ruotsinsalmen merilinnoitus menetti sotilaallisen merkityksensä. Varuskunta ja linnoitusyhdyskunta tyhjenivät niin, että 1830-luvulla yhdyskunnassa asukkaita oli Kymin kruununvoudin arvion mukaan enää noin 300 henkeä (Harjunpää 1978:106).

Kaupunkialue rakennuksineen rappeutui vuosien saatossa ja maanmittari C.G. Aminoffin vuonna 1844 laatimasta Kotkan ja Kyminlinnan kartasta ja siihen liittyvästä selostuksesta käykin ilmi, että kaupunki oli autioitunut, raunioitunut ja umpeenkasvanut. Lopullinen kuolinisku yhdyskunnalle oli englantilaisten Krimin sotaan liittynyt hävitysretki, jonka yhteydessä vuonna 1855 jotakuinkin kaikki Kotkansaarella sijainneet siviili- ja sotilasrakennukset tuhouttiin (Rosén 1953:71, 79-81).

Nykyinen Kotkan kaupunki syntyi Ruotsinsalmen raunioille ja keisari Aleksanteri II:n vahvistama perustamiskirja julkaistiin 16.7.1879. Kaupungin ensimmäisen virallisesti vahvistetun asemakaavan laati komissionimaanmittari Konstantin Järnefelt vuonna 1878, mutta vielä tämä kaava ei ulottunut nykyisen Meripirtin alueelle. Asemakaava tulikin pian täydennettäväksi ja sitä seurasi K. Appelgrenin laatima asemakaava, joka hyväksyttiin vuonna 1891. Nyt Haukkavuoren länsipuolelle asemakaavaan ilmestyi uusi katu ”Parkogatan” (Puistokatu), joka oli yksi nykyisen Haukkavuorenkadun edeltäjistä (Halila 1953: 97, 101, 104, 110).

Puistokadun länsipuolella sijaitsevalle ranta-alueelle varattiin 1890-luvulla tontit kymmenelle huvilalle (kuva 3). Huvilarakennuksista ainoastaan viisi toteutui 1800- ja 1900-luvun taitteessa. Meidän päiviimme huviloista on säilynyt ainoastaan nykyisin Meripirtin päiväkotina tunnettu puujugendia edustava rakennus, jonka arkkitehti Vilho Penttilä suunnitteli vuonna 1905. Yksityiskäytön jälkeen Meripirtti (alkujaan Päivähonka–niminen huvila) muutettiin 1940-luvun lopulla lastenkodiksi ja 1970-luvulla Meripirtin päiväkodiksi. 1960-luvulla silloisen lastenkodin kanssa samalle tontille rakennettiin kehitysvammaisten asuntola Haukkavuorikoti, joka tullaan saunarakennuksineen purkamaan tontilta uuden Haukkavuoren päiväkodin tieltä (Lievonen 2007; KySa 13.2. 2008).

Kuva 2: Ote Ruotsinsalmen sataman pääsuunnitelmakartasta, johon on merkitty linnoituslaitteet sekä valtion kiviset ja puiset rakennukset. Nykyisen Meripirtin päiväkodin pohjoispuolella sijaitseva patteri n:o 3 on merkitty karttaan kirjaimella E, redutti Kotka kirjaimella F sekä nykyisin täysin tuhoutunut patteri 2 kirjaimella D. Pattereiden ammuskellarit on merkitty karttaan L-kirjaimella. Kartan keskiosassa, kirjaimella B varustettuna, näkyy Ruotsinsalmen linnoituskaupungin merisairaalan rakennuskompleksi, jonka alueella Museovirasto suoritti kaivauksia vuosina 2006-2007 (ks. Hakanpää 2006, Koivisto 2007; kartta: Ruotsinsalmen sataman asemakaava Kotkansaarella vuodelta 1801. Alkuperäinen kartta: Suomen Kansallisarkisto. Akti 297/2D).

Kuva 3: Tonttikartta Kotkansaaren läntisen ranta-alueen huvilatonteista 1890-luvulla. Nykyinen Meripirtin päiväkotij sijaitsee meren rannalle tontille no 36:7, Haukkavuorikotij tonteilla 36:5-7 ja patteri n:o 3 tontilla 36:9. Alueen huvilakauteen liittyneiden rakennusten jäännöksiä on vielä nykyisinkin havaittavissa mm. tontin 36:3 alueella. Tonttikartta Kotkan kaupungin arkisto.

3. KENTTÄTYÖ-, DOKUMENTOINTI- JA MITTAUSMENETELMÄT

Meripirtin alueen koekaivaukset suoritettiin stratigrafista kerroskaivausmenetelmää noudattaen. Sen mukaisesti stratigrafiset kokonaisuudet (kerrokset ja rakenteet) paljastettiin, dokumentoitiin sekä poistettiin omina erillisinä yksikköinä niiden stratigrafista esiintymisjärjestystä ja luonnetta noudattaen. Koekaivausten tavoitteena oli selvittää Meripirtin alueella mahdollisesti sijaitsevien kulttuurikerrosten ja rakenteiden sijaintia, laajuutta ja luonnetta, mistä johtuen tavatut kulttuurikerrokset tutkittiin systemaattisesti steriiliin pohjamaahan saakka. Kiinteitä rakenteita, joita kaivausten yhteydessä löytyi ainoastaan patteri n:o 3:n alueella, ei katsottu tarpeelliseksi purkaa, mistä johtuen ne dokumentoitiin ja tutkimuksen jälkeen peitettiin maalla niihin sen enempää kajoamatta.

Maankaivu ja –poisto suoritettiin tapauskohtaisesti lastalla tai lapiolla. Pääperiaatteena oli kaivaa esiin ja poistaa lapiolla kaikki se maa-aines ja ne kerrokset, joiden luonne antoi siihen mahdollisuuden. Lastaa käytettiin lähinnä tasojen ja rakenteiden tarkempaan esiin kaivamiseen ja siistimiseen.

Maanläpikäyntimenetelmät olivat yhteydessä tutkittujen kerrosten stratigrafiseen sijaintiin, koostumukseen ja luonteeseen. Ylimmät ja ajoitukseltaan nuorimmat kerrokset tutkittiin pääasiallisesti kaivamalla maa-aines suoraan kottikärryihin ja tarkastamalla kottikärryillä oleva maa lastoilla. Lastalla kaivettujen kerrosten löydöt otettiin talteen suoraan kaivamistilanteessa, mutta patteri n:o 3:n alueella myös erityistä maanläpikäyntiin rakennettua pöytätasoa apuna käyttäen sekä seulomalla kuivaseulalla, jonka silmäkoko oli 10 tai 20 mm.

Löydöt otettiin talteen koeojittain ja –kuopittain niiden ruutu- ja kerrosjakoa noudattaen. Koekaivantoihin liittyvät havainnot dokumentoitiin kirjallisesti vapaamuotoisin muistiinpanoin sekä lomakkein, minkä lisäksi kaivannot dokumentoitiin myös piirtämällä ja valokuvaamalla. Meripirtin alueella sijainneista kaivauskohteista laadittiin yleiskartta (kartta 1, 1:500), minkä lisäksi kaivannot dokumentoitiin taso- ja patteri n:o 3:n rakenteet myös leikkauspiirroksin, mittakaavassa 1:20. Koeojat ja –kuopat paljastettuine kerroksineen ja rakenteineen dokumentoitiin myös yleiskuvoin valokuvaamalla (dia), minkä lisäksi kaivauksilla otettiin tapauskohtaisesti myös yksityiskohtakuvia.

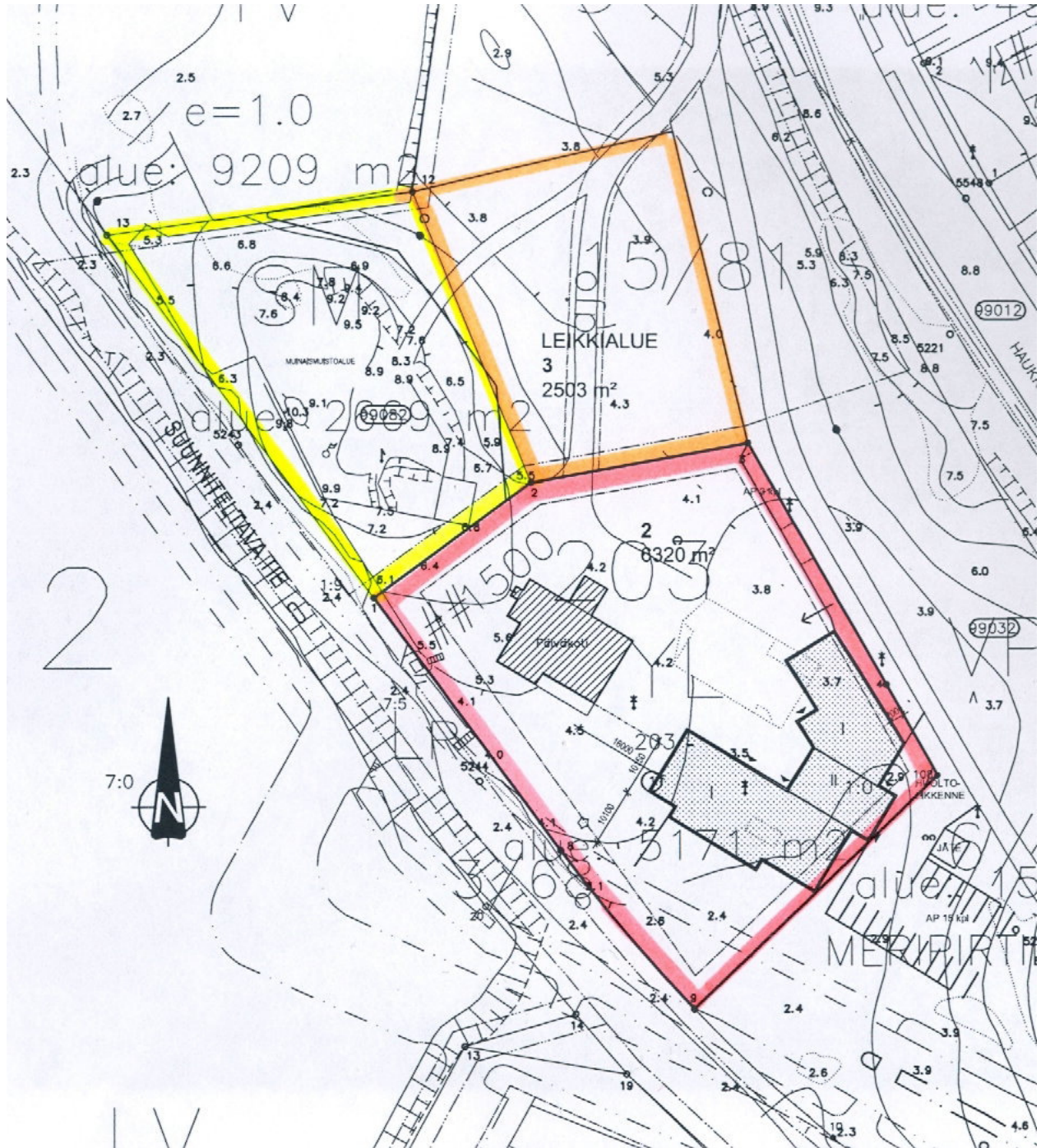
Kaivausalueille ei luotu omaa itsenäistä koordinaatistoa vaan ne on kiinnitetty Kotkan kaupungin koordinaattijärjestelmään (VVJ-järjestelmä). Kaivausten yhteydessä mitatut korkeudet on määritetty N43-korkeusjärjestelmässä. Koekaivausten yhteydessä mitatut korkeudet vaaittiin vaaituskoneella (Leica WILD NA 20) ja yleiskartoitukseen liittyvät mittaukset suoritettiin Trimble RG Rtk /Gps-laitteella.

4. TUTKIMUSALUEET

4.1. Meripirtin päiväkodin ja Kotkansaaren puistotontin alueet

Meripirtin päiväkodin tontille (285-2-203-1) kaivettiin kaksi koeojaa, joiden yhteispinta-ala oli n. 27 m² ja kaivettu maamäärä n. 0,7 m³ (kuvat 4-5, kaivauskartta 1).

Koeojien paikat maastossa valittiin siten, että niiden avulla saataisiin tutkittua sekä pitkittäis- että poikittaisleikkaus tontille suunnitellun uudisrakennuksen alaisista kerroksista ja mahdollisista rakenteista. Koeojista eteläisempi (no 1) kaivettiin Haukkavuorikodin eteläpuolelle, tontin Meripirtin puiston puoleiselle sivustalle. Toinen koeojista (no 2) kaivettiin Haukkavuorikodin länsipuoliseen rinteeseen, Meripirtin päiväkodin eteläpuolelle. Se, että Haukkavuorikoti ja siihen kuuluva saunarakennus olivat vielä käytössä kenttätöitä suoritettaessa, vaikutti ennen kaikkea koeojan 1 sijainnin valintaan. Alun alkaen ojan oli

Kuva 4: Asemapiirros Meripirtin päiväkodin alueesta. Punaisella rajatun päiväkodin tontin kaakkoisnurkassa näkyy uuden päiväkodin sijainti ja sen alle jäävät Haukkavuorikoti ja sen saunarakennus (harmaa pisteviiva). Tontin pohjoispuolella näkyvät oranssilla rajattu leikkialue ja keltaisella rajattu patteri n:o 3:n alue.

suunniteltu ulottuvan pidemmälle lounaaseen sekä kulkevan hieman pohjoisempaan, mutta käytännön syistä johtuen sen lopullista sijaintia hieman muutettiin ennen kenttätöitä.

Meripirtin päiväkodin koillispuolelle (tontti 285-2-9903-2 "Kotkansaaren puistot", kuvat 4 ja 6 sekä kaivauskartta 1), tontille, jolla uusi laajennettu leikki- ja piha-alue tulevat sijaitsemaan, kaivettiin yksi koeoja (no 3). Koeoja sijoitettiin keskelle laajaa nurmikenttää, aivan tontin itäisivustalle, sillä kaivauksia ei haluttu "viedä" liian lähelle Meripirtin päiväkodin päivittäisessä käytössä ollut piha- ja leikkipaikkaa. Nurmikentän halki kaivetun pitkän koeojan avulla haluttiin selvittää ennen kaikkea alueen stratigrafiaa ja käyttöhistoriaa, minkä teki mielenkiintoiseksi sen lähialueella sijaitsevat historialliset linnoituslaitteet. Koeojan pinta-ala oli 17 m² ja sen yhteydessä tutkittu maamäärä oli n. 1 m³.

Kaivettujen koeojien perustiedot:

Koeoja 1: koordinaatit: N 705277.767; E 496149.944 (S-nurkka) ja N 705293.385; E 496160.281 (E-nurkka). Suunta NE-SW. Pituus 18.80 m ja leveys 60 cm. Ruutu 10-12 m jätettiin kaivamatta, jotteivät koeojan vieressä kasvavan viinimarjapensaankin juuret vaurioituisi. Koeojan suurin syvyys oli 50 cm ja sen pohjaan kaivettu ala oli 0,5 m² (kuvat 7-9).

Koeoja 2: koordinaatit: N 705284.755; E 496144.924 (E-nurkka) ja N 705297.960; E 496122.988 (N-nurkka). Suunta NW-SE. Pituus 25.80 m ja leveys 60 cm. Koeojan ruuduista tutkittiin vain ruudut 2-4 m, 8-10 m, 14-16 m, 18-20 m ja 22-25.80 m. Muista ruuduista poistettiin ainoastaan pintaturve ja paljastettiin kerroksen 1 pinta. Koeojan suurin syvyys oli 65 cm ja sen pohjaan kaivettu ala oli 0,8 m² (kuvat 10-12).

Koeoja 3: koordinaatit: N 705354.054; E 496131.221 (SE-nurkka) ja N 705381.357; E 496123.880 (NE-nurkka). Suunta N-S. Pituus 28.35 m ja leveys 60 cm. Ainoastaan ruudut 0-1 m, 12-13 m ja 27-28.35 m kaivettiin pohjaan asti. Koeojan suurin syvyys oli 89 cm ja sen pohjaan kaivettu ala oli 0.3 m² (kuvat 13-14).

4.2. Patteri n:o 3:n alue

Leikki- ja piha-alueen länsipuoleiselle, patteri n:o 3:n alueelle (tontti 285-2-9908-2), kaivettiin yhden koeojan lisäksi kolme koekuoppaa ja paljastettiin sekä dokumentoitiin patterin päävalliin kaksi leikkausta. Kaivettujen kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala oli n. 22 m² ja kaivettu maamäärä yhteensä n. 4 m³ (kuva 4, kaivauskartta 1).

Kaivetun koeojan avulla haluttiin selvittää ennen kaikkea patterin rakennetta ja sen kuntoa, minkä vuoksi koeoja kaivettiin patterin ainoan "ehjänä" säilyneen sivun lävitse tykkipihalta merelle päin. Samasta syystä tutkittiin ja dokumentoitiin myös patterin osittain tuhoutuneita oikeaa ja vasenta kylkeä. Koekuopat sijoitettiin koeojan ja kahden maaleikkauksen välimaastoon ja niiden avulla oli tavoitteena saada lisävaloa alueen stratigrafiaan ja patterin käyttöhistoriaan.

Kaivettujen koeojien ja -kuoppien sekä leikkausten perustiedot:

Koeoja 4: koordinaatit: N 705340.753; E 496065.025 (S-nurkka) ja N 705346.988; E 496079.982 (E-nurkka). Suunta NE-SW. Pituus 16.38 m ja leveys 60 cm. Ruudut 4-17 m tutkittiin pohjaan asti; ruudut 0-4 m ainoastaan pää- ja rintamuurin pintaan. Koeojan suurin syvyys oli 1,6 m ja sen pohjaan kaivettu ala oli 8 m².

Koekuoppa 1: koordinaatit: N 705341.055; E 496083.649 (N-nurkka). Koko 60x60 cm.
Koekuoppa kaivettiin pohjaan ja sen suurin syvyys oli 49 cm ja pohjaan kaivettu ala 0,4 m².

Koekuoppa 2: koordinaatit: N 705352.728; E 496069.093 (N-nurkka). Koko 60x60 cm.
Koekuoppa kaivettiin pohjaan ja sen suurin syvyys oli 41 cm ja pohjaan kaivettu ala 0,2 m².

Koekuoppa 3: koordinaatit: N 705364.929; E 496054.451 (NE-nurkka). Koko 60x60 cm.
Koekuoppa kaivettiin pohjaan ja sen suurin syvyys oli 31 cm ja pohjaan kaivettu ala 0,4 m².

Päävallin vasemman kyljen leikkaus: suunta NW-SE; koordinaatit: N 705338.929;
E 496073.849 (NW-pää) ja N 705330.824; E 496077.408 (SE-pää). Leikkaus paljastettiin ja piirrettiin kyljen koko leveydeltä (7 m) .

Päävallin oikean kyljen leikkaus: suunta NE-SW; koordinaatit: N 705353.350; E 496058.853
(SW-pää) ja N 705348.817; E 496064.945 (NE-pää). Patterin oikea kylki paljastettiin koko sen säilyneeltä pituudeltaan (8,5 m) ja dokumentoitiin ainoastaan mittaamalla ja valokuvaamalla.

5. KAIVAUSHAVAINTOJEN ESITTÄMISEN PERIAATTEET

Tutkittuihin koeojiin, –kuoppiin sekä rakenneleikkauksiin liittyvät havainnot ja tulkinnot on esitetty luvussa 6 kaivausalueittain ja ne pohjautuvat kenttätöiden yhteydessä suoritettuun kerrosten ja rakenteiden dokumentointiin. Yksittäisten kerrosten ja rakenteiden kuvaus noudattaa kaikkien koeojien, –kuoppien ja leikkausten osalta samaa järjestystä ja muotoa. Ensimmäiseksi kuvataan patteri n:o 3:n ulkopuolelle kaivetut koeojat 1-3 juoksevassa numerojärjestyksessä, minkä jälkeen seuraa itse patterin alueen koeojan 4 ja koekuoppien 1-3 sekä patterin päävallin leikkausten esittely saman periaatteen mukaisesti.

Jokaisesta yksittäisestä kerroksesta ja rakenteesta kuvataan sen koostumus ja/tai rakenne, minkä lisäksi sen laajuus/koko ilmoitetaan kunkin koeojan, –kuopan tai leikkauksen puitteissa. Tämän lisäksi on määritetty kunkin rakenteen/rakenneosan tai kerroksen absoluuttinen tai suhteellinen (koeojiin kaivetut koekuopat) sijaintikorkeus ja kyseessä olevan yksikön suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin.

Silloin kun on ollut mahdollista, on eri kaivannoista esiin kaivettuja kerroksia ja rakenteita vertailtu toisiinsa ja niiden väliset vastaavuussuhteet (korrelointi) on ilmoitettu. Kerroksista löytyneestä tai rakenteisiin liittyvästä löytömateriaalista on annettu yleiskuvaus, minkä lisäksi kukin yksittäinen kerros/rakenne(osa) on pyritty tulkitsemaan ja ajoittamaan stratigrafisista yksiköistä tehtyjä havaintoja, löytöaineistoa sekä muita lähteitä hyväksi käyttäen. Kunkin kerroksen/rakenteen/leikkauksen kuvauksen yhteyteen on liitetty tieto siitä kenttätöiden yhteydessä piirretystä karttamateriaalista, otetuista valokuvista, näytteistä sekä mahdollisista lisähuomioista.

Koekaivantojen pieni pinta-ala, niiden vähälöytöisyys sekä aiempien arkeologisten kaivausten puute ovat yhdessä ja erikseen hankaloittaneet yksittäisten kerrosten ja rakenteiden syntyävän ja funktion selvittämistä sekä täsmällistä ajoittamista. Tästä huolimatta on jokaisen kerroksen ja rakenteen yhteyteen liitetty tulkinta mainituista seikoista, joskin paikoin on ollut tyydyttävä varsin yleisluontoiseen syntyävän/funktion määrittämiseen sekä ajoitukseen.

6. KAIVAUSHAVAINNOT – KERROKSET JA RAKENTEET

6.1. MERIPIRTIN PÄIVÄKODIN JA KOTKANSAAREN PUISTOTONTIN ALUEET

6.1.1. Koeajat 1-3

Kuva 5: Koeajat 1 ja 2 kaivettiin tulevan Haukkavuoren päiväkodin paikalle Meripirtin puiston tuntumaan. Vasemmalla kuvan reunassa Haukkavuorikodin saunarakennus, keskellä Meripirtin päiväkotiki ja oikealla Haukkavuorikoti. SE. Kuva KyM/M. Kykyri.

Kuva 6: Koeaja 3 kaivettiin Meripirtin tontin itäisivustan nurmikentälle, joka vuodenaikasta riippumatta on varsin kostea aluetta. N. Kuva KyM/M. Kykyri.

6.1.1.1 Koeoja 1

Kuvat 7-8: Vasemmalla koeoja 1 paalutettuna ja oikealla pohjaan kaivettuna. NE.
Kuvat KyM/M. Kykyri.

Kerrokset:

Kerros 1:

Kuvailu: harmaanruskean hiesun sekainen sepeli, jonka kivikoko \varnothing 0,5-3 cm ja kivet sekä särmikkäitä että pyöreäpintaisia. Paksuimmillaan sepelikerros oli 20-25 cm.

Ruuduissa 0-4 m kerroksen pinta oli hyvin mineraalimaapitoisen ja irtonaisen harmaanruskean mullan sekainen. Tämä ohut ja rikkonainen multahorisontti vastanee ruuduissa 4-18 m esiintyneitä multakerroksia 2a-2b, joita ruuduissa 0-4 m ei ollut havaittavissa omana selvänä kerrostumana, ja joka siitä johtuen poistettiin kerroksen 1 sepelin kanssa samassa yhteydessä.

Laajuus: rr: 0-10 m.

Sijainti: z-pinta: +335-321 ja -pohja +313-307 cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturpeen (rr: 0-4 m) ja kerroksen 2a alapuolella (rr: 4-10 m) sekä koekuopissa 1-2 esiin tulleiden hiekka- ja hiesukerrosten yläpuolella. Kerros korreloi koeojan 2 kerrosten 2-5 ja 7 kanssa.

Löydöt: resenttejä löytöjä. Väritöntä taso- ja pullolasia, alumiininen Alkon-korkki sekä kaksi pyöreäpintaista piikiven palasta.

Tulkinta ja ajoitus: piha-alueelle levitetty pihakatemateriaali. Meripirtin lastenkotiin ja/tai Haukkavuorikotiin ajallisesti ja funktionaalisesti liittyvä kerros. 1940-1960-luku ja sitä nuorempi.

Muuta: sepelikerrokseen (taso 1) kaivettiin kaksi koekuoppaa ruuduissa 0-1 m (koekuoppa 1) sekä 6-8 m (koekuoppa 2) sepelin alla sijaitsevien kerrosten määrän ja luonteen selvittämiseksi. Koekuopissa todettiin seuraavat kerrokset :

Koekuoppa 1: \varnothing 30x35 cm, syvyys 50 cm.

Kaivettu tasosta 1 alaspäin (= z: +332): ylinnä: sepelikerros 1 (25 cm) → keskiruskea, pakkaantunut, keskikarkea hiekkä, jossa paljon pientä kiveä (\varnothing 2-3 mm) sekä pientä tiilen murenta ($\varnothing \leq 5$ mm; kerroksen paksuus 5 cm) → ruskeanharmaa hiesu, jossa pieniä kiviä (\varnothing 1-20 mm). Ei rautaoksidipitoinen. Todennäköisesti steriili pohjamaa. Tämän kerroksen päällä sijaitseva tiilenmurenta sisältävä horisontti vastanee koekuoppa 4:stä paljastunutta tiiltä ja laastia sisältävää kerrosta 6.

Koekuoppa 2: \varnothing 30x35 cm, syvyys 50 cm.

Kaivettu tasosta 1 alaspäin (= z: +337): ylinnä: multakerros 2a (5 cm) → sepelikerros 1 (20 cm) → liikainen, harmaa hiesu, joka särmikkään kiven (\varnothing 1-10 cm) sekaista. Kerroksesta löytyi myös muotoon hakattu nupukivi sekä styroksin paloja, joilla paikalla ollut kuopannetta oli täytetty. Sepelikerroksen alainen resentti täyttö, jossa eristemateriaalia. Koekuopan kaivamista ei jatkettu tätä syvemmälle.

Kartat: n:o 3-5.

Diat: KyM 51677:5-6, 12-13, 16-17, 24-25.

Kuva 9: Koekuopan kaivamista sepelikerroksen läpi. Matias Puranen (vas) ja Veli-Pekka Mäkelä ahertamassa. N. Kuva KyM/M. Kykyri.

Kerros 2a:

Kuvailu: harmaanruskea, irtonainen ja hiekkainen multa, joka hyvin mineraalimaapitoinen. Kerroksessa esiintyi hieman pientä kiveä (\varnothing 1-3 cm).

Laajuus: rr: 4-10 m.

Sijainti: z-pinta: +343-336 ja -pohja +335-324 cm.m.p.y. Kerrospaksuus \leq 10 cm.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturpeen alapuolella ja kerroksen 1 yläpuolella (rr. 4-10 m). Kerros korreloi kerroksen 2b sekä kerroksen 1 yläpinnalla esiintyneen rikkonaisen multahorisontin kanssa. Koejassa 2 multakerros poistettiin kerroksena 1.

Löydöt: resenttejä löytöjä. Väritöntä tasolasia ja pala koristelematonta fajanssia.

Tulkinta ja ajoitus: nykyisen nurmikentän alainen multakerros, joka on levitetty alla olevan pihasepelin päälle ja on täten tätä ajallisesti nuorempi. 1900-luvun loppupuolisko ja sitä nuorempi.

Muuta: resenttejä löytöjä. Väritöntä tasolasia, siru koristelematonta fajanssia.

Kartat: n:o 3.

Diat: KyM 51677:5-6, 16, 25.

Kerros 2b:

Kuvailu: tumman punaruskea, erittäin kuohkea multa, jossa männyn kaarnaa (kompostimulta).

Laajuus: rr: 12-18.80 m.

Sijainti: z-pinta: +354-347 ja -pohja +350-343 cm.m.p.y. Kerrospaksuus \leq 10 cm, keskimäärin 5 cm.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturpeen (rr: 12-18.80 m) ja kerroksen 3 (r: 18-18.80 m) alapuolella ja kerroksen 4 ja 5 yläpuolella (rr. 12-18.80 m). Kerros korreloi kerroksen 2a sekä kerroksen 1 yläpinnalla esiintyneen rikkonaisen multahorisontin kanssa. Koejassa 2 multakerros poistettiin kerroksena 1.

Löydöt: resenttejä löytöjä. Ruskeaa pullolasia ja väritöntä tasolasia.

Tulkinta ja ajoitus: kuten kerros 2a.

Muuta: -

Kartat: n:o 3.

Diat: KyM 51677: 5-6.

Kerros 3:

Kuvailu: harmaa ja pakkaantunut, hiekkainen savi. Ohut linssi, joka jatkuu koeojan seinämien sisään suunnissa NE, NW ja SE.

Laajuus: rr: 18-18.80 m.

Sijainti: z-pinta: +356-352 ja -pohja +350-349 cm.m.p.y. Kerrospaksuus \leq 5 cm.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi pintaturpeen (rr. 0-18.80 m) ala- ja kerroksen 2b (r:17/18-18.80 m) yläpuolella.

Löydöt: ei löytöjä.

Tulkinta ja ajoitus: täyttösavikerros (linssi). Nuorin alueen nykyisen nurmikentän alaisista kerroksista. 1900-luvun loppupuolisko.

Muuta: -

Kartat: n:o 3.

Diat: KyM 51677: 5-6.

Kerros 4:

Kuvailu: punaruskea ja pakkaantunut, hiekkainen multa, jossa puulastua, puun kaarnaa sekä hieman pientä kiveä. Koostumukseltaan kuten kerros 2b, mutta paakkuuntuneempaa sisältäen vähemmän puun kaarnaa.

Laajuus: rr: 12-18.80 m.

Sijainti: z-pinta: +350-343 ja -pohja +334-346 cm.m.p.y. Kerrospaksuus \leq 10 cm.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2b (rr: 12-18.80 m) ala- ja kerroksen 6 (rr: 12-18.80 m) yläpuolella.

Löydöt: resenttiä, vihreää pullolasia.

Tulkinta ja ajoitus: kuten 2a-2b.

Muuta: kerrokseen 4 (taso 2) kaivettiin kaksi koekuoppaa ruuduissa 12-14 m (koekuoppa 3) sekä 18-18.80 m (koekuoppa 4) multakerroksen alla sijaitsevien kerrosten määrän ja luonteen selvittämiseksi. Koekuopissa todettiin seuraavat kerrokset :

Koekuoppa 3: \varnothing 25x25 cm, syvyys 40 cm.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (= z: +343): ylinnä: multakerros 4 (7 cm) \rightarrow keltainen, irtonainen, hieno hiekka, jossa särmikästä pientä kiveä (\varnothing 0,5-2 cm, kerroksen paksuus 4 cm) \rightarrow mustanharmaa, likainen ja laikukas täyttössavi (5 cm) \rightarrow vaaleanruskea hiesu, joka särmikkään kiven (\varnothing 0,5-2 cm) sekainen (8 cm) \rightarrow hieman rautaoksidin värjäämä sinisavi, joka hyvin sitkeä. Kerroksen alapinnalla 2 cm paksuudelta täysin maatonut, orgaanista ainesta. Steriili kerros (13 cm) \rightarrow rautaoksidipitoinen ruostehiesu. Steriili kerros.

Multakerroksen 4 ja steriilin saven välissä sijaitsevat ohuet hiekka-, savi- ja hiesukerrokset ovat yhdistettävissä koeojan NW-puolella sijaitsevan jätevesipumppaamon kaivu- ja rakennustöihin vuonna 1991. Tässä yhteydessä paikalla sijainneet alkuperäiset kerrokset ovat sekoittuneet steriiliin maahan saakka.

Koekuoppa 4: \varnothing 40x40 cm, syvyys 47 cm.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (= z: +349): ylinnä: multakerros 4 (10 cm) → tiukka, tahmea savi, jossa tumman- ja vaaleanharmaita lustoja sekä pieniä laastin- ja tiilenpaloja = krs 6 (16 cm) → vaaleanruskea hiesu, joka särmikkään kiven sekainen (\varnothing 1-10 cm). Täyttökerrokseksi tulkittavasta maasta löytyi myös yksi 30x20 cm kokoinen kivi sekä betonisen viemäriputken katkelma. Kerroksesta otettiin talteeni myös pieniä pyöreäpintaisia piikiviä, kalkkilaastin palanen, metalliesineen katkelma sekä lecasorarae, jotka osoittivat maan olevan paikalla täysin sekoittunutta. Koekuopan pohjalla hiesukerros vaihettui rautaoksidipitoseksi ja kosteaksi hiesuksi (steriili pohjamaa).

Kartat: n:o 4-5.

Diat: KyM 51677: 12-15, 24, 26-28.

Kerros 5:

Kuvailu: harmaan kivituhkan sekainen sepeli, jonka kivi särmikästä ja \varnothing 0,5-2 cm. Kerroksen pinnassa kiveä esiintyi vain vähän. Sepelikerrosta ei kaivettu sen pintaa syvemmälle.

Laajuus: r: 12-13 m.

Sijainti: z-pinta: + 342 cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2b (r: 12-13 m) alapuolella.

Löydöt: ei löytöjä.

Tulkinta ja ajoitus: kerros 5, samoin kuin koekuopan 3 multakerroksen 4 ja steriilin saven välissä sijaitsevat ohuet hiekka-, savi- ja hiesukerrokset ovat yhdistettävissä koeojan NW-puolella sijaitsevan jätevesipumppaamon kaivu- ja rakennustöihin vuonna 1991. Tässä yhteydessä paikalla sijainneet alkuperäiset kerrokset ovat sekoittuneet.

Muuta: -

Kartat: n:o 5.

Diat: KyM 51677:24, 27.

Kerros 6:

Kuvailu: ruskeanharmaa, tiukka ja tahmea savi, joka sisältää pieniä tiilenpaloja (\leq 2cm) ja kalkkilaastin paloja (\varnothing 1-2cm). Paksuus 15-20 cm.

Laajuus: rr: 14-18.80 m.

Sijainti: z-pinta: + 346-334 ja -pohja +323 cm.m.p.y. (koekuoppa 4).

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitti kerroksen 4 alapuolella ja koekuopasta 4 paljastuneen, täyttöhiesukerroksen yläpuolella.

Löydöt: ei löytöjä.

Tulkinta ja ajoitus: vanhin alueelle kerrostuneista ja alkuperäisellä paikallaan säilyneistä kerroksista. Kerroksessa esiintyvät tiilen- ja laastinpalat viittaavat alueella tapahtuneeseen rakentamis-/purkutoimintaan. Myös koekuopassa 1 havaittiin steriilin pohjamaan päällä tiilenmurenta sisältävä kerrostuma. Kerroksen 6 alla sijainnut täyttökerros on mahdollisesti yhdistettävissä alueen viemäröintiin. Koeojan 2 koekuopissa esiintyi alimmaisena koko ojan pituudella tiiltä ja kiveä sisältävä horisontti, joka on stratigrafisesti ja funktionaalisesti rinnastettavissa koeoja 1:n kerros 6:een. 1900-luvun alku-1960-luku.

Muuta: -

Kartat: n:o: 5.

Diat: KyM 51677:26-28.

Yhteenveto:

Kulttuurikerroskasvu osoittautui koeoja 1:n alueella olleen hyvin heikkoa. Pääosa tutkituista kerroksista oli tulkittavissa alueelle eri tarkoituksiin tuoduksi täyte- ja katemateriaaliksi (krs:t 1, 2a-b, 3-5). Ainoastaan stratigrafisesti alin kerros 6 (ja sitä koekuopassa 1 vastannut horisontti) on yhdistettävissä alueen vanhimpiin rakentamisaktiviteetteihin. Vaikka aivan kaivetun koeojan NW-puolella on jo 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä sijainnut useita rakennuksia, joista kaksi jäi 1960-luvun alussa valmistuneen Haukkavuorikodin alle (ks. asemapiirrokset), on maaperään jäänyt hämmästyttävän vähän jälkiä alueella tapahtuneista rakentamis- ja purkutöistä. Vaikka nykyisen Meripirtin päiväkodin alue on ollut ihmistoiminnan kohteena viimeistään 1700-luvun lopulta lähtien, ei koeoja 1:n alueelta paljastunut 1900-lukua vanhempia kerroksia, rakenteita sen enempää kuin löytöjäkään.

6.1.1.2 Koeoja 2

Kuvat 10-11: Vasemmalla koeoja 2 turpeen poiston jälkeen ja oikealla pohjaan kaivettuna. SE. Kuvat KyM/M. Kykyri.

Kerrokset:

Kerros 1:

Kuvailu: harmaanruskea, mineraalimaapitoinen ja irtonainen multa.

Laajuus: rr: 0-25.80 m. Kerrospaksuus 3-5 cm.

Sijainti: z-pinta: +437 (r: 24-25.80 m) – 333 (r: 0-1 m) ja –pohja +436 (r: 24-25.80 m) - 335 (r: 2-4 m) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturpeen alapuolella ja kerrosten 2 (r: 2-4 m), 3 (r: 8-10 m), 4 (r: 14-16 m), 5 (r: 18-20 m) ja 6 (r: 18-20 m) yläpuolella.

Löydöt: resenttejä löytöjä. Kirkasta tasolasia, vihreää pullolasia, tiilen ja kaakelin katkelmia.

Tulkinta ja ajoitus: Nykyisen nurmikentän alainen multakerros, joka on levitetty alla olevan pihasepin päälle ja on täten tätä ajallisesti nuorempi. Koeojassa 1 kerros poistettiin kerroksina 2a-2b. 1900-luvun toinen puolisko ja sitä nuorempi.

Muuta: Kerroksen 1 esiin kaivamisen yhteydessä kävi ilmi, että koeojasta 1 jo aiemmin paljastunut sepelikerros jatkui myös koeoja 2:n alueelle. Koska sepelikerroksen poistamista lapioin ei pidetty koeojan 1:stä tehtyjen havaintojen perusteella mielekkäänä, päätettiin

sepelikerroksen alaisten mahdollisten kerrosten määrä ja luonne selvittää kaivamalla koeojan alueelle yhteensä 8 pientä koekuoppaa.

Kerrokseen 1 (taso 2) kaivettiin kolme koekuoppaa ruuduissa 10-12 m (koekuoppa 3), 12-14 m (koekuoppa 4) ja 20-22 m (koekuoppa 7):

Koekuoppa 3: ø 50x30cm, syvyys 65 cm. Löytönä sirpale turkoosia pullolasia.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +375), r: 10-12 m: ylinnä: multakerros 1 (5 cm) → harmaa, hieman pieniä kiviä (≤ 5 mm) sisältävä täyttösavi (9 cm) → harmaa, runsaasti pyöreäpintaista pientä kiveä (ø 1-3 cm) sisältävä hiesu. Kerros oli savi- ja multalaikkuinen sisältäen muutaman tiilen murenen. Purku-/täyttökerros (35 cm) → rautaoksidin ruskealaikkuiseksi värjäämä karkea hiekkä. Steriili kerros (12 cm) → harmaa, ruskealaikkuinen, rautaoksidipitoinen hiesu. Steriili kerros.

Koekuoppa 4: ø 25x25 cm, syvyys 65 cm. Löytöinä kaksi rautanaulaa.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z:= +392), r: 12-14 m: ylinnä: multakerros 1 (5 cm) → harmaa sepelikerros, joka muissa ruuduissa poistettiin kerroksina 2-6 (1-2cm) → harmaa, erittäin tiukka täyttösavi, jossa hieman pientä kiveä (ø 8 cm) → ruskeanharmaa hiesu, joka sisälsi runsaasti särmikkäitä kiviä (ø 2-10 cm). Täyttökerros (35 cm) → harmaa hiesu, joka sisälsi muutamia tiilenmurenia ja kaksi rautanaulaa. Rakentamisaktiiviteetteihin todennäköisesti liittyvä kerros (8 cm) → ruskeanpunainen, rautaoksidipitoinen karkea hiekkä, jossa pientä, särmikästä kiveä (ø 1-3 cm). Steriili kerros.

Koekuoppa 7: ø 30x30 cm, syvyys 50 cm. Ei löytöjä.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (= z: +422), r: 20-22 m: ylinnä: multakerros 1 (4cm) → harmaa sepelikerros, joka muissa ruuduissa poistettiin kerroksina 2-6 (5 cm) → irtonainen, keltainen hiesu, jossa muutamia valkoisen siltin laikkuja. Täyttökerros (8 cm) → harmaa, likainen hiesu, jossa runsaasti pientä särmikästä kiveä (ø 1-5cm). Täyttökerros (25 cm) → harmaanruskea, hiekkainen multa, jossa sekoittuneena myös hiesua ja pieniä tiilenmurenia. Kerrosta kaivettaessa koekuopasta paljastui iso kivi, mistä johtuen koekuoppaa ei voinut enää syventää. Mahdollinen purkukerros.

Kartat: n:o 7-8.

Diat: KyM 51677: 10-11, 45, 51-52.

Kerrokset 2-5 ja 7

Kuvailu: harmaa, paikoin irtonainen, paikoin hyvinkin tiukka ja pakkaantunut sepeli. Kivi särmikästä, ø 1-3 cm.

Laajuus: rr: 2-4 m, 8-10 m, 12-16 m, 18-23 m. Kerrospaksuus 1-5 cm.

Sijainti: z-pinta:+ 423-340 ja -pohja 420-338cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: sepelikerros sijaitsi multakerroksen 1 alapuolella. Sepelikerroksen alla sijaitsivat kerrokset: katso koekuoppien no: 1-2, 4-7 kerroskuvaukset. Kerroksina 2, 3, 4, 5 ja 7 kaivetut kerrokset korreloivat keskenään. Koeojassa 1 sepelikerros poistettiin kerroksena 1.

Löydöt: resenttejä löytöjä. Rautanauvoja, vihreää pullolasia, väritöntä tasolasia, tiilen- ja kaakelin palasia mm.

Tulkinta ja ajoitus: Piha-alueelle levitetty pihakatemateriaali. Meripirtin lastenkotiin ja/tai Haukkavuorikotiin ajallisesti ja funktionaalisesti liittyvä kerros. 1940-1960-luku ja sitä nuorempi.

Muuta: sepelikerroksen pinta kaivettiin esiin kerrosnumeroilla 2, 3, 4, 5 ja 7. Sepelikerroksen alaisten mahdollisten kerrosten määrä ja luonne päätettiin selvittää kaivamalla koeojan alueelle yhteensä 8 pientä koekuoppaa.

Kerroksiin 2-5, 7 (taso 2) kaivettiin neljä koekuoppaa ruuduissa 2-4 m (koekuoppa 1), 8-10 m (koekuoppa 2), 14-16 m (koekuoppa 5), 18-20 m (koekuoppa 6), 12-14 m (koekuoppa 4) ja 20-22 m (koekuoppa 7):

Koekuoppa 1: ø 35x50cm, syvyys 50 cm. Löytöinä fajanssia, kirkasta pullolasia, rakennerautoja, koksia.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +340), r: 2-4 m: ylinnä: sepelikerros 2 (3 cm) → ruskeanharmaa, pientä kiveä (ø 1-3 cm) ja tiilenpaloja (≤ 3 cm) sisältävä, tiukka täyttösavi (5 cm) → ruskeanharmaa hiesu, jossa erittäin runsaasti pientä särmikästä kiveä (ø 2-5 cm), pieniä tiilenpaloja (ø ≤ 2 cm), laastinpaloja, koksia sekä hiiltä. Purkukerros? (30 cm) → vaaleanruskea, rautaoksidilaikukas hiesu, jossa multalaikkuja. Todennäköisesti pohjamaa.

Koekuoppa 2: ø 25x25cm, syvyys 51 cm. Löytönä messinkihana.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +369), r: 8-10 m: ylinnä: sepelikerros 3 (3 cm) → harmaanruskea, erittäin tiukka täyttösavi, jossa muutamia tiilenmurenia (13 cm) → vaaleanruskea, pakkaantunut, hiesu, jossa pieniä kiviä (ø 1-2 cm). Purku-/täyttökerros (23 cm) → ruskeanharmaa, savinen hiesu (5 cm). Steriili kerros → keskiruskea, keskikarkea hiekkä.

Koekuoppa 5: ø 20x20cm, syvyys 32cm. Ei löytöjä.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +398), r: 14-16 m: ylinnä: sepelikerros 4 (2 cm) → harmaa, erittäin tiukka täyttösavi, jossa hieman pientä kiveä (ø 1-3 cm), kerrospaksuus 10 cm) → harmaanruskea, pakkaantunut, kivensekainen (ø 1-3 cm) hiesu. Täyttökerros (12 cm) → harmaa hiesu, jossa tiilen murenia. Kerrosta ei voitu kaivaa syvemmälle, sillä vastaan kuopan pohjalla tuli iso kivi tai kallion pinta.

Koekuoppa 6: ø 40x25cm, syvyys 20 cm. Ei löytöjä.

Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +400), r: 18-20 m: ylinnä: sepelikerros 5 (1 cm) → harmaanruskea täyttösavi, jossa runsaasti kelta- ja punatiilen paloja sekä sekalaista kiveä (≤ 15 cm). Kerrosta ei kaivettu syvemmälle, sillä kivien ja tiilenpalojen koko teki sen mahdottomaksi.

Kartat: n:o 8-9.

Diat: KyM 51677: 17-23, 25, 41-42, 44, 46-49, 52-53.

Kuva 12: Koekuoppa 6 pohjaan kaivettuna. Kuopasta paljastui välittömästi sepelikerroksen alta runsaasti tiiltä ja kiviä sisältävä purku-/täyttökerros, joka oli havaittavissa koko koeojan alalla ja paikoin myös koeojassa 1. SW. Kuva KyM/M. Kykyri.

Kerros 6:

Kuvailu: harmaa, erittäin pakkaantunut hiesu, jossa runsaasti pientä ($\varnothing \leq 1$ cm), särmikästä kiveä.

Laajuus: rr:22-25.80 m. Kerrospaksuus 15 cm (koekuoppa 8).

Sijainti: z-pinta: +436 (r: 24-25.80 m) – 421 (r: 22-24m) ja –pohja +419 (r: 24-25.80 m, koekuoppa 6) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturpeen alapuolella ja sepelikerroksen 7 ja savisen täyttökerroksen yläpuolella (koekuoppa 8).

Löydöt: resentejä löytöjä. Väritöntä tasolasia, vihreää pullolasia, punasavikeramiikan paloja, muovihelmi ym.

Tulkinta ja ajoitus: Täyttö-/tasoitekerros. Pihasepelikerroksen levittämistä myöhempi kerrostuma. 1940-1960-luku ja sitä nuorempi

Muuta: Koeojan NW-päässä sijaitsevien, kerros 6 alapuolisten kerrosten määrä ja luonne päätettiin selvittää kaivamalla ojan päähän koekuoppa. Kerrokseen 6 (taso 2) kaivettiin yksi koekuoppa ruudussa 24-25.80 m:

Koekuoppa 8: \varnothing 30x40cm, syvyys 61 cm. Löytöinä fajanssia, koksia, muovia. Kaivettu tasosta 2 alaspäin (z= +434), r: 24-25.80 m: ylinnä: hiesukerros 6 (15 cm) →

ruskeanharmaa, rautaoksidilaikkuinen, erittäin tiukka täyttösavi, jossa muutamia tiilenpaloja (\emptyset 1-3 cm; kerrospaksuus 15 cm) → irtonainen, vaaleanharmaa hiesu, jossa isoja tiilenpaloja ja kiviä ($\emptyset \leq 20$ cm). Purku-/täyttökerros(?). (15 cm) → hiekkainen multa, jossa hiiltä (5 cm) → punaruskea, karkea hiekka. Steriili kerros.

Kartat: n:o 7-8.

Diat: KyM 51677: 10-11, 44.

Yhteenveto:

Koeoja 2 muistutti stratigrafialtaan suuresti koeoja 1:tä. Varsinainen kulttuurikerroskasvu on koeojan alueella ollut niukkaa ja pääosa dokumentoiduista kerroksista onkin luokiteltaviksi alueelle (muualta) tuoduksi ja sille levitetyksi täyttö-/tasoite- ja katemateriaaliksi. Vanhimmat alueen kerroksista ja löydöistä ovat peräisin vasta 1900-luvun alusta. Vanhin ihmistoimintaan liittyvä kerrostuma alueella on kiviä ja tiiltä sisältävä hiesuhorisontti, joka lienee pääosin yhdistettävissä alueen huvilakauteen liittyneiden rakennusten purkamiseen nykyisen Haukkavuorikodin paikalta ja sen ympäristöstä. On mahdollista, että tähän horisonttiin maaperässä on sekoittunut myös sitä edeltäneen ja sitä seuranneen rakennustoiminnan jälkeensä jättämät arkeologiset jäljet. Koeojassa jokseenkin kattavina havaittujen pihasepelin sekä purkukerroksen välissä oli lisäksi havaittavissa kattava savitäyttö-/tasoitekerros, joka myös sisälsi kiveä ja tiiltä.

6.1.1.3 Koeoja 3

Kuvat 13-14: Vasemmalla koeoja 3:n aluetta ennen paalutusta ja oikealla ruutu 0-1 m pohjaan kaivettuna. Kuva 13 suunnasta N, kuva 14 suunnasta S. Kuvat KyM/M. Kykyri.

Kerrokset:

Ruutu 0-1 m:

Koko: 60x100 cm, syvyys 64 cm (koekuopan pohja).

Pintaturpeen sijaintikorkeus: $z = +421-420$ cm.mp.y. (NE-seinämä), koekuopan pohja $z = +356$.

Kerrokset ylhäältä alaspäin:

0. Pintaturve (8cm) →

1. Punaruskea hiesu, jossa runsaasti kivimursketta. Kivi särmikästä ja sen \varnothing 3-20 mm. Todennäköisesti nurmikenttää edeltävä pihan pinta (6-9 cm) →

2. Oranssinkeltaisen hiesun sekainen hiekkä. Pieniä pyöreitä kiviä (\varnothing 5-15 mm) sisältävä, tiukka kerros (1-6 cm) →

3. Ruskea, irtonainen, pyöreitä kiviä (\varnothing 1-30 mm) sisältävä karkea hiekkä (1-4 cm) →

4. Harmaanruskea, hiesuinen hiekkä. Kerroksessa esiintyi pyöreää ja särmikästä kiveä (\varnothing 1-20 mm), pieniä tiilenpaloja ($\varnothing \leq 2-3$ cm). Kosteaa ja hyvin tiivis kerros. Löydöt resentejä: mm. pullolasia ja fajanssia. (Kerrospaksuus 2-4 cm) →

5. Tummanharmaa, mullansekainen ja irtonainen hiesu (2-6 cm) →
6. Vaaleanruskea, rautaoksidilaikkuinen hiesu. Pakkaantunut, kostea kerros, jossa satunnaisesti pientä kiveä ($\varnothing \leq 2$ mm; kerrospaksuus 1-5 cm) →
7. Harmaa, hieno hiekkä. Pakkaantunut ja puhdas (2-6 cm) →
8. Harmaanruskea, hieno hiekkä, jossa pientä kiveä ($\varnothing \leq 5$ cm). Kerros oli hiesun sekainen ja pakkaantunut (2-4 cm). Löydöt resenttiä posliinia. (Kerrospaksuus 2-4 cm) →
9. Harmaa, rautaoksidipitoinen, paikoin sinisavilaikkuinen, tiukka hiesu, jossa esiintyy tiilenpaloja ($\varnothing \leq 5$ cm) sekä pyöreää kiveä ($\varnothing 5- 50$ mm). Kerrosta ei kaivettu pohjaan koko ruudun alalta vaan sen lävitse kaivettiin pieni koekuoppa, ruudun alimpien kerrosten luonteen selvittämiseksi. (Kerrospaksuus 20 cm) →
10. Tummanruskea hiekkainen multa, jonka pinnalla oli havaittavissa orgaaninen horisontti, jossa paljon ohuita oksia, juuria, puulastua sekä ruohoa. Horisontti oli hyvin tiukka ja mitä todennäköisimmin vanha maan pinta. Horisontti kaivettiin esiin ainoastaan kaivausruudun pohjalle tehdyssä koekuopassa. (Kerrospaksuus 5-10 cm) →
11. Harmaa ja irtonainen, hieno hiekkä, jossa pientä kiveä ($\varnothing \leq 5$ mm). Kerros jatkui alaspäin koostumukseltaan samanlaisena ainakin 10 cm, mutta sitä ei saatu enempää esille koekuopan pohjalta, sillä kaivausruutu täyttyi nopeasti pintavedellä, jota tuli orgaanista horisonttia pitkin kaivausruutuun.

Kartat: n:o 10-12.

Diat: KyM 51677: 58, 61, 65, 69-70, 73-74, 77, 81-83.

Kuvat 15-16: Koeoja 3:n alueen maaperä oli kosteaa ja ruutujen pohjalle nousut vesi esti kaikkein alinten kerrosten esiin kaivamisen. Vasemmalla r: 12-13 m ja sen keskelle kaivettu salaojaputki, oikealla r: 27-28 m tasoon 6 kaivettuna. Esillä olevan kerroksen pohjalta tuli vastaan ruudun poikki menevä kaivanto, josta ei kuitenkaan löytynyt mitään paikalla mahdollisesti olleeseen rakenteeseen viittaavaa. SE. Kuvat: KyM/M. Kykyri.

Ruutu 12-13 m:

Koko: 60x100 cm, syvyys 68 cm (koekuopan pohja).

Pintaturpeen sijaintikorkeus: z= + 417-415 cm.m.p.y. (NE-seinä), koekuopan pohja z= + 349 cm.m.p.y.

Kerrokset ylhäältä alaspäin:

0. Pintaturve (5 cm) →

1. Mustanruskea, hiekkainen multa, jossa pieniä kiviä ($\varnothing \leq 2$ cm) ja muutama tiilen pala. Kerroksessa esiintyy hieman myös savea. Kerroksen 1 ja 2 vaihteessa rupesi esiintymään runsaasti pientä pyöreäpintaista piikiveä. Löytöinä resenttiä pullolasia. (Kerrospaksuus 6-9 cm) →

2. Ruskeanharmaa, hiesun sekainen hieno hiekkä, jossa runsaasti pyöreäpintaista piikiveä ($\varnothing 1-20$ mm), hieman liuskeisia tiilen paloja ($\varnothing 20-30$ mm) ja laastia pieninä laikkuina. Kerros oli pinnasta pakkaantunut, kostea ja savilaikkuinen. Löytöinä simpukankuoren palasia ja resenttiä fajanssia. (Kerrospaksuus 3-5 cm) →

3. Rautaoksidin oranssinruskeaksi värjäämä hieno hiekkä, joka oli hiesun sekainen. Kerroksen

pohjalla esiintyi likaisen saven laikkuja (10-20 mm) sekä runsaasti piikiveä. (Kerrospaksuus 4-9 cm) →

4. Harmaanruskea hiesu, joka paikoin hiekan ja saven sekainen. Pakkaantuneessa kerroksessa esiintyi runsaasti pyöreäpintaista piikiveä ($\varnothing \leq 20$ mm) sekä pieniä tiilen paloja ($\leq \varnothing 30$ mm). Kerroksen 4 ja 5 vaihteessa oli havaittavissa 1 cm:n paksuinen punainen keskikarkean hiekan katkonainen linssi, jossa esiintyi pientä kiveä ($\varnothing \leq 5$ mm). Löytöinä tiiltä, liuskekiven katkelma, lyijyputken katkelma. (Kerrospaksuus 5-8 cm) →

5. Mustanruskea, irtonainen, humusta sisältävä hieno hiekkä, jossa pieniä kiviä ($\varnothing 1-2$ mm). Kerros oli havaittavissa yhtenäisenä tasona ainoastaan ruudun SE-puoliskossa kun taas ruudun NW-puoliskossa se oli säilynyt vain katkelmallisena. Kerros oli tuhoutunut kokonaisuudessaan ruudun keskiosassa, missä kulki NE-SW-suuntainen kaivanto. (1-2 cm). →

6. Vaaleanruskea hiesu, jossa pieniä särmikkäitä kiviä ($\varnothing 1-2$ mm). Kerros oli tuhoutunut kokonaisuudessaan ruudun keskiosassa, missä kulki NE-SW-suuntainen kaivanto. (2-3 cm). →

7. Tummanruskea, savensekainen hiesu. Kerros oli havaittavissa ainoastaan ruudun SE-puoliskossa. (4-5 cm). →

8. Punertavanharmaa, pakkaantunut hiesu, jossa runsaasti kiveä ($\varnothing 1-100$ mm) ja hieman pientä tiilen murenta. Löytöinä: väritöntä tasolasia, punasavikeramiikkaa, simpukankuorta sekä piitä. (Kerrospaksuus 15-20 cm) →

9. Punertava, karkea hiekkä, jossa esiintyi särmikästä kiveä ($\varnothing \leq 5$ cm), mutta myös pyöreäpintaista piikiveä. Kerros jatkuu tasoon 7 kaivetussa koekuopassa ainakin 15 cm alaspäin. Runsaan vedentulon vuoksi koekuoppaa ei kuitenkaan voitu kaivaa syvemmäksi. Kerrokseen oli laskettu NE-SW-suuntainen salaojaputki (1990-luku), joka selitti ylempien kerrosten tuhoutumisen osassa kaivausruutua. Löytöinä: liitupiipun varren katkelma, tiilenpaloja ja simpukankuorta.

Kartat: n:o 10-11,13.

Diat: KyM 51677:59, 64, 67, 71,76, 78-79, 87-88.

Ruutu 27-28 m:

Koko: 60x135 cm, syvyys 89 cm (koekuopan pohja).

Pintaturpeen sijaintikorkeus: z= + 431-430 cm.m.p.y. (NE-seinä), koekuopan pohja z= + 342 cm.m.p.y.

Kerrokset ylhäältä alaspäin:

0. Pintaturve (7 cm) →

1. Mustanruskea, kuohkea ja savinen multa. (2-7cm) →

2. Ruskeanharmaa, erittäin sitkeä savi. Kerrosten 2 ja 3 vaihteesta löytönä pieni muovikampa. (Kerrospaksuus 2-11 cm) →

3. Ruskea, irtonainen keskikarkea hiekkä, jossa pientä kiveä ($\varnothing 1-20$ mm), mutta kerroksen pohjalla myös isompaa kiveä ($\varnothing \leq 5$ cm). (2-7 cm) →

4. Mustanruskea, erittäin kuohkea, hiekkainen multa. Todennäköisesti aiempi maan pinta. (5 cm) →
5. Mustanharmaa, hieman savensekainen ja kuohkea hiekkamulta, jossa hieman pieniä tiilenpaloja ($\emptyset \leq 4$ cm). Resenttejä löytöjä: fajanssia, kivisavikeramiikkaa, kirkasta tasolasia ym. (Kerrospaksuus 7-14 cm) →
6. Sinertävänruskea, pakkaantunut, erittäin savinen hiekkamulta. Kerroksessa esiintyy myös pientä kiveä ($\emptyset \leq 1-2$ cm, erityisesti kerroksen pohjalla) sekä tiilenpaloja ($\emptyset \leq 1-2$ cm). Kerroksessa keskellä ruutua oli NE-SW-suuntainen kuopanne, jonka leveys oli n. 30 cm. Löydöt: resenttejä: väritöntä tasolasia, vihreää ja väritöntä tasolasia, väritöntä, vihreää ja ruskeaa pullolasia, muovinappi ym. (Kerrospaksuus 3-15 cm) →
7. Harmaanruskea, erittäin pakkaantunut hiesu, jossa pieniä kiviä ($\emptyset 5-30$ mm) sekä pientä tiilenmurenta kerroksen yläpinnassa. Paikoin kerroksessa esiintyy pieniä saviläikkiä. Löytönä vihreää pullolasia. (Kerrospaksuus 20 cm) →
8. Mustanruskea, hiekansekainen orgaaninen kerrostuma, jonka ylimmät 10 cm koostuvat erittäin tiukasta ja pakkautuneesta orgaanisesta aineksesta (puunoksia, juuria, hieman hiiltä). Alaspäin kerros muuttuu selvästi hiekansekaisemmaksi. Kerroksen yläosassa esiintyi pieniä tiilenpaloja ($\leq \emptyset 3$ cm). Orgaaninen horisontti oli havaittavissa ainoastaan kaivausruudun pohjalle kaivetussa koekuopassa, missä pintavesi horisontin yläpinnan korkeudella täytti ruudun pohjan. (15 -20 cm) →
9. Ruskeanharmaa, irtonainen ja hieno hiekkä, jossa pieniä kiviä ($\emptyset \leq 5$ mm). Kerroksen yläpinta kaivettiin esiin ainoastaan kaivausruudun pohjalle kaivetusta koekuopasta, mutta ruudun pohjalle nouseva vesi esti sen kaivamisen syvemmälle.

Kartat: n:o 10-11, 14.

Diat: KyM 51677:60, 62, 66, 68,72,75,80,84-85.

Yhteenveto:

Koeoja 3:n aluetta leimasivat ohuet, lukumääräisesti runsaat ja luonteeltaan varsin ohuet kerrokset. Pääosa dokumentoiduista kerroksista on tulkittavissa piha-/leikkialueelle muualta tuoduiksi täyttö- ja/tai tasoitekerroksiksi. Alueen rakentamisaktiviteetteihin liittyviä selviä kerrostumia ei havaittu, vaikkakin useissa kerroksissa esiintyikin mm. tiilenpaloja. Noin 60 cm nykyisen maanpinnan alapuolelta, molemmista päistä koeojaa, saatiin esille vanha maanpinta, jonka päälle 1900-luvun kuluessa oli tuotu runsas 50 cm täyttömaata. Alueen kaikkein alimpia ja vanhimpia kerroksia ei tutkimusten yhteydessä saatu esiin kaivettua alueen maaperän vetisyydestä johtuen. Kerroksista paljastuneet löydöt olivat luonteeltaan resenttejä, mutta niiden joukossa oli yksi löytö, joka voi hyvinkin olla jo Ruotsinsalmen aikaan liittyvä: koristelematon liitupiipun varren katkelma.

6.2. PATERI N:O 3:N ALUE

Kuva 17: Patteri n:o 3:n suunnitelmapiirros vuodelta 1798, joka on venäläisen insinöörikomennuskunnan laatima (kenr.maj. Talokov). Patteri suunniteltiin ja toteutettiin pohjaltaan kaksitaitteiseksi ja se koostui yhdestä sivusta, kahdesta kyljestä ja näiden takana maan puolella sijaitsevista patteripihaa rajaavasta tukimuureista. Patterin eskarppimuuri oli kivistä ja sen päällystä tiilestä, minkä lisäksi muurin tiiliosan harja ajan tapaan päällystettiin turpeella. (Patteri no 3:n pohjapiirros vuodelta 1798. Alkuperäinen kartta: Venäjän laivaston arkisto. Signum RGAVMF.F.3L.op.26.D.1684).

Kuva 18: Patterin n:o 3:n eskarppimuri mereltä päin nähtynä. W. Kuva KyM/M. Kykyri.

6.2.1. Koeoja 4

Kuvat 19-20: Vasemmalla koeoja 4, ruudut 5-16 m tasossa 3 ja oikealla ruudut 0-5 m pohjaan kaivettuina. NE. Kuvat: KyM/M. Kykyri.

Kerrokset:**Kerros 1:**

Kuvailu: tummanruskea, hiekkainen multa, jossa pientä kiveä (\varnothing 1-5 cm) ja hieman tiilenpaloja ($\varnothing \leq 5$ cm). Pinnastaan kerros oli erittäin tiukka sisältäen runsaasti puiden juuria, minkä vuoksi sen poistaminen oli erittäin työlästä. Koeojan keskiosassa kerros sisälsi muuta aluetta selvästi pienempää kiveä ($\varnothing \leq 5$ mm).

Laajuus: rr: 0-16 m. Kerrospaksuus 5-15 cm.

Sijainti: z-pinta: +1026 (2-4 m) – 882 (14-16 m) ja –pohja +985 (0-1 m) - 874 (14-16 m) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi pintaturvekerroksen alapuolella ja kerrosten 2-5 yläpuolella.

Löydöt: resentejä löytöjä: väritöntä tasolasia, väritöntä, vihreää ja ruskeaa pullolasia, violettia astialasia, punasavikeramiikkaa, lasittamatonta harmaasavikeramiikkaa, fajanssia, raudanpaloja, nauvoja, muovivia ym.

Tulkinta ja ajoitus: Alueella asumisen, elämisen ja liikkumisen myötä luontaisesti syntynyt kulttuurikerros. 1900-luku.

Muuta: Patterin alueella ja sen vallien päällä kasvaneet vanhat ja lahot, sekä patterin rakenteille tuhoa aiheuttavat puut ja pensaat kaadettiin ja alue raivattiin ennen kaivausten aloittamista. Huvila n:o 9 on aikoinaan sijainnut patteri n:o 3:n N-sivustalla ja rakennuksen kivijalka on vielä nykyisinkin selvästi erotettavissa patterin alueella. Asemakaavakartoilla huvila 9 ulkorakennuksineen esiintyy vielä ainakin 1950-luvun lopulla.

Kartat: n:o 1, 16.

Diat: KyM 51677:94-100, 105-106.

Kerros 2:

Kuvailu: keltainen, hieno hiekka, jossa hieman pientä pyöreää kiveä (\varnothing 5- 20 mm). Siellä täällä kerroksessa esiintyi pieniä sinisavilaikkuja ($\varnothing \leq 2$ cm).

Laajuus: rr: 0-3.40 m. Kerrosta kaivettiin enimmillään n. 70 cm alaspäin, mutta sitä ei koeojan SW-päässä kaivettu pohjaan asti.

Sijainti: z-pinta: +997-985 ja -pohja +924 cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 alapuolella ja patteri 3:n tiilisen päämuurin päällä. Kerroksella oli täytetty rinta- ja eskarppimuurin välinen osa patterin päävallia.

Löydöt: ei löytöjä.

Tulkinta ja ajoitus: päävallin täyttöhiekkakerros 1790-luvulta.

Muuta: Kerroksen 1 ja kerroksen 2 vaihteessa sijaitsi rr: 2-3.40 m 2-3 cm paksuinen katkonainen laastikerros, joka poistettiin kerroksen 1 yhteydessä. Kyseessä oleva horisontti

sisälsi laastin lisäksi pieniä tiilenmurenia (\varnothing pääasiallisesti ≤ 1 cm), joita oli kiinni myös laastinpaloissa. Laastikerros oli kerrostunut suoraan kerroksen 2 päälle, patterin rintamuurin SW-sivustan tiiliverhouksen yläpinnan korkeudelta lounaaseen päin. Laasti oli keltaista kalkkilaastia, jossa oli hyvin vähän sekoitetta (pieniä kiviä, joiden $\varnothing \leq 1$ mm). Itse kalkkilaastihorisontti on tulkittavissa rintamuurin alkuperäisiin muuraustöihin liittyväksi.

Koeoja 4:stä paljastuneet tiilirakenteet: ks. Rakenteet s. 38.

Kartat: n:o 17-19, 22.

Diat: KyM 51677: 111-112, 120-121, 188-195, 199-200, 270-273.

Kuva 21: Rintamuurin yläpinnan korkeudelta lounaaseen päin viettävä laastikerros oli selvästi havaittavissa koeoja 4:n kaakkoisseinämän yläosassa, kuvassa oikealla. W.
Kuvat: KyM/M. Kyyri

Kerros 3:

Kuvailu: harmaanruskea, savinen multa, joka aavistuksen verran hiekan sekainen. Kerros oli erittäin kova ja paakkuinen sisältäen runsaasti keltaisen kalkkilaastin palasia ($\varnothing \leq 3$ cm), liuskeisia tiilenpaloja ($\varnothing \leq 5$ cm) sekä kokonaisia ja puolikkaita tiiliskiviä. Tiilien, joiden koko oli 5-5,5x12x25-26 cm, pinnoilla oli rippeitä keltaisesta kalkkilaastista. Alaspäin kerros muuttui hyvin saviseksi ja sen pohjalla oli maatuneen puun jäänteitä, jotka tulkittiin vanhoiksi puunjuuriksi.

Laajuus: rr: 3.50-8 m. Kerrospaksuus vaihteli suuresti: paksuimmillaan kerros oli rintamuurin NE-puolella (50-55cm) ja ohuimmillaan ruudussa 7-8 m (4 cm).

Sijainti: z-pinta: +10.07 (rintamuurin ylimmän tiilikerran päällä) - 9.00 (ruoturaja 8 m) ja -pohja +886 (rintamuurin NE-edusta) - 880 cm.m.p.y. (ruoturaja 8 m).

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerrosten 6 ja 7 yläpuolella. Kerroksen stratigrafinen suhde kerrokseen 4 jäi epäselväksi sillä kerrosten 3 ja 4

välillä ei ollut havaittavissa selvää alekkaisuus- tai päällekkäisyssuhdetta. Lounaispäästään kerros rajoittui patteri 3:n rintamuuriin, missä se peitti osittain muurin päällystän tiilimuurauksen ja jatkui siitä koilliseen, patterin tykkipihan suuntaan.

Löydöt: resenttejä löytöjä: posliinia, fajanssia, väritöntä tasolasia, vihreää pullolasia, vihreää astialasia sekä rautanauloja.

Tulkinta ja ajoitus: savinen täyttö, joka sisälsi purkumassoja. 1900-luku.

Muuta: Näytteeksi kerroksesta otettiin kolme kpl tiiltä (N1).

Kartat: n:o 17-18, 22.

Diat: KyM 51677:122-128, 129-130

Kerros 4:

Kuvailu: Harmaanruskea, erittäin mineraalimaapitoinen hiekkä, jossa kiveä (\emptyset 1-5 cm), tiilenpaloja ($\emptyset \leq 5$ cm), ja laastia. Erittäin pakkaantunut ja vaikeasti kaivettava kerros.

Laajuus: rr:8-16 m. Kerrospaksuus 3-13 cm.

Sijainti: z-pinta: +900 (r: 8-10 m) – 874 (r:14-16 m) ja -pohja + 899 (r: 8-10 m) – 865 (r:14-16 m). cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerrosten 5, 7 ja 8 yläpuolella. Kerroksen stratigrafinen suhde kerrokseen 3 jäi epäselväksi sillä kerrosten 3 ja 4 välillä ei ollut havaittavissa selvää alekkaisuus- tai päällekkäisyssuhdetta.

Löydöt: resenttejä löytöjä: väritöntä tasolasia, väritöntä ja ruskeaa pullolasia, punasavikeramiikkaa, kivisavikeramiikkaa, eläinten luita, rautanauloja, ruuveja ym.

Tulkinta ja ajoitus: mahdollisesti entinen pihataso. 1900-luku.

Muuta: -

Kartat: n:o 17, 22.

Diat: KyM 51677:107-110.

Kerros 5:

Katso kerros 9.

Kerros 6:

Kuvailu: keskikarkea, keltainen hiekkä, jossa pieniä pyöreitä kiviä ($\emptyset \leq 1$ cm).

Laajuus: r: 4-6 m. Paksuus 5-20 cm.

Sijainti: z-pinta: +912 ja -pohja +886 cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 3 ala- ja kerroksen 9 yläpuolella.

Löydöt: ei löytöjä.

Tulkinta ja ajoitus: Rintamuurin NE-edustalle kasattu täyttöhiekka. Todennäköisesti 1900-luku.

Muuta: -

Kartat: n:o 18, 22.

Diat: KyM 51677:131-133.

Kerros 7:

Kuvailu: likaisen harmaa, kovakuorinen savi, jonka pinnalla pientä pyöreää kiveä ($\emptyset \leq 1$ cm). Kerroksessa, joka oli aavistuksen hiekan sekainen, esiintyi lisäksi pientä tiilen murenta ja liusketta ($\emptyset \leq 2$ cm) sekä puhtaan saven täpliä. Kerros oli erittäin pakkaantunut.

Laajuus: rr: 6-9 m. Paksuus 2-15 cm.

Sijainti: z-pinta: +899-893 (r:8-10 m) ja -pohja +895 (r:10-12 m) – 882 (r:6-8m) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 3 ja 4 ala- ja kerroksen 9 yläpuolella. Kerrosten 7 ja 8 välillä oli kontakti, muttei alekkaisuus- tai päällekkäisyssuhdetta.

Löydöt: resenttejä löytöjä: väritöntä taso- ja astialasia, vihreää pullolasia, posliinia ja eläinten luita.

Tulkinta ja ajoitus: mahdollinen pihataso. 1900-luku.

Muuta: -

Kartat: n:o:18, 22.

Diat: KyM 51677:131-133, 139.

Kerros 8:

Kuvailu: tummanruskea, mineraalipitoinen multa, jossa erittäin runsaasti kiveä ($\emptyset 0,5-15$ cm). Kerroksessa esiintyy myös jonkin verran tiilenpaloja ja -liusketta ($\emptyset \leq 3$ cm) sekä keltaisen kalkkilaastin paloja ($\emptyset \leq 2$ cm). Pakkaantunut kerros.

Laajuus: rr: 10-16 m. Paksuus 1-8 cm.

Sijainti: z-pinta: + 894 (r:10-12 m) – 865 (r:15-16 m) ja -pohja 890 (r:12-14 m) – 865 (r:14-16 m) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 4 ala- ja kerroksen 5 (= 9) yläpuolella. Kerrosten 7 ja 8 välillä oli kontakti, muttei alekkaisuus- tai päällekkäisyssuhdetta.

Löydöt: resenttejä löytöjä: ruskeaa pullolasia, rautanauvoja ja raudan kappaleita.

Tulkinta ja ajoitus: mahdollinen pihataso. 1900-luku.

Muuta: -

Kartat: n:o 18, 22.

Diat: KyM 51677:131-133, 139.

Kerros 9:

Kuvailu: harmaanruskea, rautaoksidipitoinen hiesu, jossa runsaasti kiveä (\emptyset 1-30 cm). Paikoin kerros on hiekansekainen.

Laajuus: rr: 4-16 m. Paksuus \geq 40 cm.

Sijainti: z-pinta: + 895 (r: 6-7 m) – 886 (r: 16-16.40 m) ja pohja +849 (koekuoppa 2) cm.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerrosten 6, 7, ja 8 alapuolella. Kerros 5 korreloi kerroksen 9 kanssa. Patterin rintamuuri oli perustettu kerroksen 9 päälle.

Löydöt: ei löytöjä. Resenttejä löytöjä esiintyi kerroksen 9 yläpuolisissa kerroksissa, muttei enää kerroksessa 9.

Tulkinta ja ajoitus: Patteri n:o 3:n tykkipihan tasaukseen käytetty pohjamaa ja siihen liittyvä kivitäyte. 1790-luku.

Muuta: koeojan NE-päässä kerros kaivettiin välillä 16-16.40 kerroksena 5.

Kerrokseen 9 (taso 4) kaivettiin kaksi koekuoppaa ruuduissa 8-10 m (koekuoppa 1) ja 14-16 m (koekuoppa 2):

Koekuoppa 1: \emptyset 50x40 cm, syvyys 40 cm.

Kaivettu tasosta 4 alaspäin (z=+883): kerros 9 jatkui koostumukseltaan samanlaisena aina kaivetun koekuopan pohjalle saakka. Kerroksessa esiintyi runsaasti täytekiveä, jonka \emptyset oli pääasiassa 10-20 cm. Kivet olivat sekä luonnon että lohkokiveä ja niiden suuresta määrästä johtuen koekuoppaa ei voinut kaivaa syvemmälle kuin 40 cm kerroksen 9 yläpinnasta alaspäin.

Koekuoppa 2: \emptyset 30 cm, syvyys 20 cm.

Kaivettu tasosta 4 alaspäin (z=+865): kerros oli hienon hiekan sekainen eikä sitä voitu kaivaa syvemmälle kuin 20 cm kerroksen 9 yläpinnasta alaspäin, sillä vastaan tuli tiukkaa täytekiveystä, jonka kivien \emptyset oli 20-30 cm. Koekuopan NE-puolelta (70 cm) paljastui lisäksi "itsestään" pystysuora onkalo, jossa isokivinen täyttö jatkui ainakin 30 cm alaspäin tason 4 pinnasta.

Kartat: n:o17-20, 22.

Diat: KyM 51677:139-141, 164-165, 170-176.

Rakenteet

Kuvat 22-23: Vasemmalla rintamuurin NE-seinämää pohjaan kaivettuna ja oikealla saman muurin SW-seinämää hiekkatäyttökerroksen 2 alta osittain paljastettuna. Kuva 22 suunnasta NE ja kuva 23 suunnasta SW. Kuvat: KyM/M. Kyyri.

Rintamuuuri:

Perustiedot: ruutu: 3-5 m; koordinaatit: (N-nurkka) N 705342.9053, E 496068.7728 ja (E-nurkka) N 705342.4189, E 496069.0213; esille kaivettu ala: 60x 100 cm, z-pinta ylimmän tiilikerran päältä: + 1010 ja –pohja alimman tiilikerran alapinnalta + 880 cm.m.p.y. Rintamuurin suunta n. NW-SE. Muurin NE-seinämä kaivettiin vertikaalisuunnassa esiin kokonaisuudessaan aina sen alla sijaitsevan kerroksen 9 pintaan, mutta sen SW-seinämää paljastettiin ainoastaan syvyyteen + 9.44 asti, sillä kerroksen kaivaminen alkoi kaivannon kapeuden ja syvyyden vuoksi olla hankalaa, eikä kaivannon laajentaminen aikataulullisista syistä ollut enää mahdollista.

Kuvailu: Rintamuuuri paljastui 10-15 cm pintaturpeen alapuolelta ja se oli perustettu suoraan täyttökivikerroksen 9 päälle. Kerroksen 9 ja alimman tiilikerran välissä koko esiin kaivetun muurin leveydeltä oli havaittavissa 3-4 cm paksuinen kellertävä kalkkilaastikerros. Rintamuuuri, jonka leveys oli 97-98 cm, oli rakenteeltaan ns. kuorimuuuri, jossa sen sisä- ja ulkopinta oli muurattu tiilestä ja näiden välinen muurin sisus oli täytetty laastilla ja lohkokivillä, joiden \varnothing oli pääasiassa 20-30 cm.

Muurin NE-seinämästä oli säilynyt koskemattomana 9 alinta tiilikertaa. Yläosa muurin tiilistä ulkokuorta oli jossain vaiheessa rikkoutunut, ja kaivaustilanteessa täytösavikerroksen 3 alta

paikalta paljastuikin ainoastaan muurin sisuksen kivitäyttö. Rintamuurin NE-seinä on säilynyt 1,3 m korkeudelta, mikä vastanee tiilimuurin alkuperäistä korkeutta.

Patterin tykkipihan puoleiseen muuriin käytetyt tiilet olivat kooltaan 26-24x13-12,5x5,5-4,5 cm ja tiilikuori oli kahden tiilen levyinen (n. 25 cm). Päällekkäiset tiilikerrat oli muurattu pääasiallisesti vuorottelemalla juoksu- ja sidetiiliä (yksi juoksu - yksi side - yksi juoksu jne.) niin, että joka toisen tiilikerran tiilien välinen pystysauma sijaitsi vertikaalisuunnassa samalla kohden. Tiilimuurauksen pystysaumojen leveys oli mitattavilta osin 1,5-2 cm ja vaakasaumojen 2-2,5 cm. Rakenteeseen käytetty laasti oli kellertävää kalkkilaastia, jossa sekoitteena oli käytetty niukasti pientä kiveä.

Rintamuurin SW-seinämän tiilikuorta kaivettiin esiin n. 70 cm eli 9 tiilikertaa. Päinvastoin kuin pihan puoleinen tiilimuuraus, oli rintamuurin meren puoleinen tiilimuri säilynyt ehjänä ja erinomaisessa kunnossa. Rakenteessa käytettyjen tiilien koko vastasi NE-seinämässä käytettyjä ja vaihteli välillä 26-23x13x7-5,5,5. Itse tiilikuori oli kahden tiilen levyinen (n. 25 cm). Myös tiiliseinän muuraustapa ja saumojen paksuus vastasivat pihanpuoleista kuorimuuria. Muurauksessa seinämään käytetty laasti oli ollut hyvin juoksevaa ja sen valumajälkiä oli havaittavissa koko esiin kaivetun muurin pinnassa. Neljän alimman tiilikerran laasti oli lisäksi levitetty tiilipintojen päälle ohueksi kerrokseksi.

Ajoitus: 1790-luku.

Muuta: Rintamuurin ylä- ja alaosa otettiin talteen laastinäytteet (N3-N4).

Kartat: n:o 17-19, 21-22.

Diat: KyM 51677:111-119,125-128, 132, 177-182.

Päämuuri eli eskarppimuuri

Kuvat 24-25: Päämuurin yläpinnan tiilimurausta päältä ja sivulta. NE. Kuvat: KyM/M. Kykyri.

Perustiedot: ruutu: 0-2 m; koordinaatit: (N-nurkka) N 705341.5231, E 496065.4488 ja (E-nurkka) N 705341.0341, E 496065.6992; esille kaivettu ala: 60x 70cm, z-pinta ylimmän tiilikerran päältä: + 974-956 ja –pohja n. + 900 cm.m.p.y. Suunta n. NW-SE. Muuria kaivettiin esiin ainoastaan neljän tiilikerran syvyydeltä (n. 30 cm).

Kuvailu: tiilimuri paljastui 30-40 cm pintaturpeen alapuolelta; 20-30 cm paksuisen täyttöhiekkakerroksen (krs 2) alapuolelta. Muurista saatiin esille ainoastaan osa NE-seinämästä, sillä muu osa rakennetta jatkui kaivausalueen SW-rajana olleen aidan toiselle puolelle. Muurin yläpinta oli tasattu kauttaaltaan ohuella kalkkilaastikerroksella, jonka paksuus vaihteli välillä 5-10 mm. Muuripinta oli selvästi patterin tykkipihalle päin viettävä: 70 cm matkalla pinta vietti peräti 18 cm.

Tiilimuurin NE-seinämää paljastettiin ainoastaan neljän tiilikerran verran. Seinämän tiilet olivat suurelta osin kalkkilaastin pinnoilta peittämiä, mistä johtuen tiilikoon mittaaminen ei ollut mahdollista kuin muutamassa tapauksessa. Paksuudeltaan (5 cm) ja leveydeltään (12 cm) tiilet vastasivat rintamuurin rakentamisessa käytettyä tiiltä. Muurauksessa käytetty laasti oli kellertävää, pehmeää kalkkilaastia, jossa sekoitteena oli käytetty pientä kiveä (hyvin niukasti). Muuraussaumot olivat leveydeltään 1,5-2 cm.

Päämuurin luonnetta selvitettiin tietyin osin myös koeojan 4 ulkopuolella suoritetuin mittauksin. Päämuurin tiilosan maksimiulottuvuutta meren puolella suunnassa SW pyrittiin selvittämään mittaamalla tiilimuurin NE-seinämän ja patterin eskarppimuurin välinen etäisyys. Tältä pohjalta voi suuntaa-antavasti arvioida tiilimuurin maksimipaksuuden, joka on n. 2,4 m. Eskarppimuuri on merenpuolella 8 kivikerran ja 2,6 m:n korkuinen ja sen yläpinnan päällä alkaa esiintyä tiilimurausta, n. korkeudella + 9.00 m.m.p.y., joka vastanee myös koeoja 4:n SW-pään tiilimuurauksen alapintaa (jota kaivausten yhteydessä ei paljastettu). Rintamuurin ja

eskarppimuurin välisen etäisyyden perusteella on pääteltävissä myös päävallin kokonaisleveys, joka on 6 m.

Ajoitus: 1790-luku.

Muuta: Päämuurista otettiin laastinäyte (N2).

Kartat: n:o 19, 21-22.

Diat: KyM 51677:188-195.

Yhteenveto:

Kulttuurikerroskasvu patteri n:o 3:n piha-alueella osoittautui koeja 4:n perusteella olleen hyvin heikkoa. Kulttuurikerrosten yhteenlaskettu paksuus alueella oli pääosin alle 20 cm ja yksittäiset kerrokset hyvin ohuita, pakkaantuneita ja hankalia kaivaa. Lukuun ottamatta alinta tutkittu kerrosta (krs. 9), ajoittuivat kaikki muut kerroksista 1900-luvulle sisältäen resentejä löytöjä aina kerros 9:n pintaan asti. Kerros 9 on sen sijaan yhdistettävissä 1790-lukuun ja patterin rakentamiseen, ja se on tulkittavissa hyvin kivensekaiseksi täyttö-/tasoitemaaksi, joka levitettiin alueelle ennen kuin patterirakenteita ruvettiin rakentamaan. Samalle vuosikymmenelle ajoittuu myös koeajan kerros 2, joka oli patterin vallien täyttemaaksi tuotua rantahiekkaa. Koeajasta paljastettiin lisäksi patterin tiilirakenteita: osa rinta- ja päämuuria.

6.2.2. Patterin vasemman kyljen leikkaus

Kuvat 26: Patterin vasemman kyljen läpi on todennäköisesti jo 1800-luvun lopulla puhkaistu kulkuväylä etelään, missä se yhtyi merenrantaan vievään tiehen. Kuvassa näkymä patteripihalle päin ennen turpeen poistoa. SE. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 27: Vasemman kyljen leikkaus turpeen poiston ja puhdistamisen jälkeen. NE.
Kuva KyM/M.Kykyri.

Perustiedot: koordinaatit: leikkaus sijaitsi koordinaattipisteiden N 705 338.929; E 496 073.849 ja N 705 330.824; E 496 077.408 välissä. Suunta NW-SE ja esille kaivettu ala: n. 7x1,5 m. Z-pinta kyljen päältä suunnassa NW-SE +1010 – 930 cm.m.p.y. ja z-pohja suunnassa NW-SE +845 - (koekuoppa 1:n pohja) - 835 cm.m.p.y. (koekuoppa 3:n pohja). Leikkausseinämän korkeus 1,4 - 1 m (NW-SE) ja pituus 6 m.

Kuvailu: Tutkimusten yhteydessä ei patterin jo rikkoutunutta kylkeä haluttu tuhota tarpeettomasti enempää, mistä johtuen kenttätöiden yhteydessä tyydyttiin poistamaan ainoastaan leikkauksen NE-seinämän pintaturvekerros sekä puhdistamaan leikkauksen pintaa ainoastaan sen verran, että rakenne saatiin yksityiskohtaisesti dokumentoitua. Leikkauksen dokumentoinnin myötä patterin rakenteesta saatiin tietoja, jotka tukivat jo koeajan 4 yhteydessä tehtyjä alustavia tulkintoja patterista (kuva 27).

Vasemman kyljen patteripihan puoleinen rintamuuri oli säilynyt enimmillään 17 tiilikerran eli 1,4 m korkeudelta (kuva 28). Ylimmän tiilikerran sijaintikorkeus oli n. + 10 m.m.p.y., mikä oli jotakuinkin sama korkeus, jolle myös koeaja 4:n rintamuuri oli säilynyt. On oletettavaa, että kyseessä oleva korkeus on lähellä rintamuurin alkuperäistä korkeutta

Rintamuuri oli tehty kuorimuuritekniikalla, niin että muurin ulko- ja sisäkuori olivat tiilestä muurattuja ja näiden väli oli täytetty kivellä ja laastilla. Rintamuurin tiilikuoret olivat kahden tiilen levyiset (28 cm), niiden välinen kivellä täytetty tila 40 cm ja itse rintamuurin leveys 95 cm. Rakenteeseen käytetty, pinnaltaan pahoin rapautunut, tiili oli kooltaan 25-24x12,5-12x5,5-5 cm ja kiviaines \varnothing 25-30 cm kokoista pyöreää ja lohkokiveä. Muuraukseen käytetty laasti oli kellertävää kalkkilaastia, jossa sideaineena oli käytetty niukasti hienoa hiekkaa/pieniä kiviä ($\varnothing \leq 1$ mm). Rintamuurin kuori oli ainakin kahden alimman tiilikerran osalta muurattu vuorottelemalla juoksu- ja sidetiiliä (yksi juoksu, yksi side, yksi juoksu jne.).

Patterin vasemman kyljen lävitse menevän kulkuväylän yhteydessä oli rintamuuri rikottu ja poistettu toiseksi alimman tiilikerran pintaan (z: +8.80 m.m.p.y.). Alimman tiilikerran alapuolella oli keltainen laastikerros, jonka paksuus oli 4-10 cm. Laastikerros sijaitsi puolestaan suoraan sen alla olevan rautaoksidipitoisen hiesun ja sen sisältämien \varnothing 10-15 cm kokoisten kivien (= kerros 9 koejassa 4) päällä.

Välittömästi rintamuurin kaakkoispuolella, patterin vallihiiekkakerroksesta, paljastui kivistä ja tiilestä muuratun rakenteen rippeet (kuva 28). Rakenne, joka patterin suunnitelmapiirustuksen perusteella on mahdollisesti ollut läntisempi patterin vasemman kyljen etelään päin suunnatuista tykkilovista (ks. kuva 17). Rakenteen jäännös (n. 80x60 cm) sijaitsi korkeudella n. +9.0-9.6 m.m.p.y., ja siihen liittyi n. korkeudella + 9.0 m.m.p.y. ohut, 1-3 cm paksuinen ja katkonainen, koko leikkauksen läpi kulkeva kova laastihorisontti. Horisontti muodostui keltaisesta laastista, jossa oli sekoitteena pienten kivien (\varnothing 0,5-2 mm) lisäksi tiilenpaloja ($\varnothing \leq 4$ cm) ja se kulki patterin vallin täyttöhiekkakerroksen alaosassa.

Itse muuratusta rakenteesta oli jäljellä ainoastaan sen \varnothing 10-15 cm kokoisista kivistä muurattu vaakatasossa oleva "pohja" ja sen päällä sijainnut rikkonainen "tiilikulmaus". Jälkimmäisen itään päin jatkuneessa sivussa oli tiiliä jäljellä 4 kerroksessa ja pohjoiseen jatkuneessa sivussa 3 kerroksessa päällekkäin. Kivet ja tiilet olivat muurattu laastilla, joka koostumukseltaan vastasi rintamuurin laastia.

Kuva 28: Vasemman kyljen tiilestä ja kivistä muurattu rintamuuri ja välittömästi sen eteläpuolella (kuvassa vasemmalla) rikkoutuneen muuratun rakenteen jäännökset. Kyseessä oli mitä todennäköisimmin toinen patterin vasemmassa kyljessä sijainneista tykkilovista. NE.
Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 29: Vasemman kyljen eskarppimuurin alaosa oli kivistä ja yläosa tiilestä muurattu. Mittatikun vasemmalla puolella näkyvä iso kivi on sen molemmin puolin sijaitsevan tiilikuoren välistä kivitäyttöä. NE. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Vasemman kyljen eskarppimuurin alaosa oli leveydeltään 1,6 m (maan pinta). Muurin alaosa (alimmat 50-60 cm) koostui laastimassaan valetusta kivitäytöstä, jonka kivet olivat \varnothing 5-30 cm:n kokoisia (kuva 29). Kivitäytön päältä, korkeudelta + 9.0 m, alkoi maksimissaan 5-6 tiilikerran korkuinen tiilimuuraus, joka oli säilynyt erittäin huonokuntoisena jatkuen ylöspäin aina pintaturpeen alareunaan asti.

Tiilimuuraus alkoi 30 cm päästä eskarppimuurin alaosan ulkopinnasta ja jatkui tykkipihan suuntaan 95 cm levyisenä. Rakenteeltaan muurauksen muurauksen oli tehty kuorimuuriperiaatetta noudattaen eli sen sisä- ja ulko-osa oli muurattu tiilestä ja niiden väli oli täytetty kivellä. Tiilimuurauksen huonosta säilyneisyydestä johtuen ei ollut mahdollista mitata aivan täsmällisiä mittoja rakenteesta, mutta tiilikuorien ja niiden välisen kivellä ja laastilla täytetyn tilan leveys vaikutti vastaavan rintamuurin mittoja. Rakenteessa käytetty laasti oli kellertävää hyvin kovaa kalkkilaastia, jossa sekoitteena oli käytetty niukasti pieniä kiviä ($\varnothing \leq 1$ mm).

Eskarppi- ja rintamuurin välinen osa valliä (hieman vajaat 4 metriä) oli pääasiallisesti täytetty samanlaisella hienolla, vaaleanruskealla hiekalla kuin koeoja 4:kin alueella (jossa kerros poistettiin kerroksena 2). Kerroksessa esiintyi pientä pyöreää kiveä (\varnothing 5-20 mm) ja paikoin myös sinisavea sekä multaa. Paksummillaan hiekkatäyttö oli leikkauksen NW-päässä, jossa sen

paksuus oli 130 cm (kerrosnumero leikkauksessa = 1). Hiikkakerroksessa oli erotettavissa myös poikkeuksellisen rautaoksidipitoisen karkean hiekan keskittymä (leikkauskartalla n:o 2) sekä keltaisen kalkkilaastin horisontteja, jotka liittyivät patterin rakentamiseen (leikkauskartalla n:o 4).

Rintamuurin ulkopuolella, tykkipihan puolella, maa turpeesta paljastetun vallin pinnassa oli hiekan ja savensekaista multaa, joka sisälsi runsaasti laastia, tiilimurskaa sekä tiilenpaloja ($\varnothing \leq 5$ cm). Koostumukseltaan ja stratigrafiselta sijainniltaan kerros vastasi koejassa 4 kaivettua kerros 1:tä (leikkauskartalla n:o 3).

Leikkauksen pohjalle tehtiin kolme koekuoppaa, joiden kaivamisen tarkoituksen oli selvittää alinten kerrosten luonne vasemman kyljen poikkileikkauksen kohdalla. Koekuopista pohjoisin (n:o 1) kaivettiin välittömästi rintamuurin NW-reunan edustalle, keskimäinen kuopista hiekalla täytetyn valliosuuden keskipaikkeille sekä eteläisin eskarppimuurin tykkipihan puoleisen reunan edustalle (n:o 3). Havainnot koekuoppiin liittyen olivat seuraavat:

Koekuoppa 1: \varnothing 50x40 cm, syvyys 40 cm.

Kaivettiin rintamuurin NW-reunasta suoraan alaspäin (kuva 30). Rintamuurin alimman tiilikerran alla oli 4-10 cm keltaista kalkkilaastia (z-pinta n. +880 cm.m.p.y.), jonka alta paljastui rautaoksidipitoinen hiesukerros. Kerros, jossa esiintyi runsaasti \varnothing 10-15 cm:n kokoista luonnonkiveä (pyöreää ja särmiäkstä), vastasi koejassa 4 kaivettua kerrosta 9 ja se jatkui rintamuurin alle, ja kaivetussa koekuopassa ainakin 40 cm syvyyteen. Kuopan z-pohja: + 854 cm.m.m.y.

Kuva 30: Koekuoppa 1 pohjaan kaivettuna. Kuvassa näkyy selvästi rintamuurin alla oleva laastikerros sekä kuopasta paljastunut täyttökivikerros. NW.
Kuva: KyM/M. Kykyri.

Koekuoppa 2: ø 30 cm, syvyys 20 cm.

Kuoppaa saatiin kaivettua alaspäin ainoastaan 20 cm, sillä vallin täyttöhiekan alta paljastuneet kivet estivät kuopan syventämisen. Vastaan tullut kivinen kerros oli harmaata hiesua, jossa esiintyi runsaasti ø 10-20cm kokoisia, pääosin pyöreäpintaisia kiviä.
Kuopan z-pohja: + 860 cm.m.p.y.

Koekuoppa 3: ø 20 cm, syvyys 25 cm.

Kaivettiin välittömästi eskarppimuurin NW-reunan edustalle. Vallin täyttöhiekkakerroksen alapuolella tuli vastaan 3-4 cm paksuinen kalkkilaastihorisontti korkeudella + 840 cm.m.p.y. Suoraan laastin alapuolelta alkoi paljastua pyöreäpintaista kiveä, joka kokonsa ja luonteensa puolesta vastasi koekuopista 1 ja 2 esiin tullutta kiveystä. Laastikerros vastasi funktionaalisesti koekuopassa 1 rintamuurin alla ja suoraan täyttökiven päällä sijainnutta laastikerrosta.
Kuopan z-pohja: + 832 cm.m.p.y.

Muuta: Rintamuurin alimman tiilikerran alta otettiin laastinäyte (N5).

Ajoitus: 1790-luku.

Kartat: n:o 1, 23.

Diat: KyM 51677:142-163, 210-229, 290-294, 296-324, 332-338.

6.2.3. Patterin oikea kylki

Kuva 31: Patterin oikean kyljen eskarppimuuria turpeen alta esiin kaivettuna. N.
Kuva: KyM/M. Kykyri.

Perustiedot: koordinaatit: patterin kylki sijaitti koordinaattipisteiden N 705353.350; E 496058.853 ja N 705348.817; E 496064.945 välissä. Kyljen suunta oli NE-SW ja sen säilyneisyyttä selvitettiin kolmessa kohden kylkeä poistamalla sen päällä kasvanut turve sekä pintamulta ja kaivamalla esiin niiden alla sijainneen eskarppimuurin jäännökset. Pintaturve poistettiin välillä 3,5-5,5 m, 7,5-8,5 m ja 9,8-10,2 m, eskarppimuurin länsinurkasta (0-piste) koilliseen päin mitattuna. Z-pinta kyljen päältä suunnassa SW-NE oli +885 – 876 cm.m.p.y. ja z-pohja (= alla sijaitsevan kallion pinta) + 842 (7.9 m) – 897 (9.9 m) cm.m.p.y. Oikean kyljen eskarppimuurista oli säilynyt 8,5 m - loppuosa muurista oli tuhoutunut myöhemmän asutus- ja rakennustoiminnan yhteydessä (kuva 31).

Kuvailu: Ennen turvekerroksen poistoa oli oikean kyljen eskarppimuurin pintaa jo näkyvissä patterin länsinurkassa, missä välillä 0-2 m (eskarppimuurin W-nurkasta koilliseen päin mitattuna) oli näkyvissä ø 30-50x30 cm kokoisia punagraniittikiviä kahdessa kerroksessa päällekkäin.

Välillä 3,5-5,5 m paljastettiin 50-60 cm syvyydeltä (maan pinnasta alaspäin laskettuna) kivikerta (neljä kiveä), jonka kivet olivat kooltaan 40x30 cm. Punagraniittiset rakennekivet oli työstetty ulkopinnaltaan karkeasti tasaisiksi ja niiden pinnalla oli kellertävän kalkkilaastin rippeitä. Kivien väliin oli laitettu kolmiomaisia kiilakiviä, joiden koko oli 10x10x3-4 cm. Muurinpätkä, joka jatkui pintaturpeen alla sekä koilliseen että lounaaseen, sijaitti hiekkaisen savimultakerroksen alapuolella.

Samaan kivikertaan kuuluneita kiviä paljastui myös väliltä 7,5-8,5 m, missä kivet (kaksi kappaletta) muutoin sekä kokonsa että työstönsä puolesta vastasivat yllä kuvattuja. Kivien alta paljastui 10 cm paksuinen keltainen kalkkilaastikerros, joka sijaitti suoraan peruskallion päällä. Pisteessä 8,6 m kalkkilaastihorisontti (0,5-2 cm) sijaitti korkeudella +873, ja se oli havaittavissa vielä pisteessä 9,0 m, missä kallion pinnalla oli kellertäviä kalkkilaastin rippeitä. Välillä 9,8 – 10,2 m ei kalliopinnalta enää havaittu mitään varustusrakenteisiin liittyvää (kuva 32).

Ajoitus: 1790-luku.

Kartat: n:o 1.

Diat: KyM 51677:263, 279-289,325-327.

Kuva 32: Peruskallion pintaa, jolla on vielä näkyvissä muurin alla sijainnutta kellertävää kalkkilaastihorisonttia. NW. Kuva: KyM/M. Kykyri.

6.2.4. Koekuopat 1-3

6.2.4.1. Koekuoppa 1

Koko: 60x60 cm, syvyys 49cm (koekuopan pohja). Kuoppa kaivettiin patteripihan itäisivustalle, päävalliin/oikean kyljen sekä tukimuurin nurkkaukseen.

Pintaturpeen sijaintikorkeus: $z = + 898$ cm.m.p.y., koekuopan pohja $z = +849$ cm.m.p.y.

Kerroksen ylhäältä alaspäin:

0. Pintaturve (3-8 cm) →

1. tummanruskea, hiekkainen ja kuohkea multa, jossa pientä kiveä ($\varnothing \leq 2$ cm) ja tiilenmurenia. Kerrospaksuus 5-13 cm. Löytöinä resenttiä, väritöntä tasolasia →

2. ruskeanharmaa, rautaoksidipitoinen hiesu, joka koekuopan S-nurkassa hieman hiekan sekainen. Kerroksen pinnassa esiintyi pientä kiveä ($\varnothing 5-50$ mm). Kerrospaksuus ≥ 23 cm.

Tasossa 2 kerroksen 2 läpi kaivettiin 40x30 cm kokoinen koepisto, kerroksen luonteen selvittämiseksi. Kerros osoittautui hyvin kiviseksi ja se sisälsi runsaasti $\varnothing 5-20$ cm kokoisia kiviä. Kerros vastasi niin koostumukseltaan kuin sijaintikorkeudeltaankin koeoja 4:stä (krs. 9), koekuoppa 2:sta (krs. 2) ja patterin vasemman kyljen alta paljastunutta patteripihan täyttö-/tasoitekerrosta.

6.2.4.2. Koekuoppa 2

Koko: 60x60 cm, syvyys 41 cm (koekuopan pohja). Koekuoppa kaivettiin koeoja 4:n ja patterin oikean kyljen väliin päävalliin edustalle.

Pintaturpeen sijaintikorkeus: $z = + 896$ cm.m.p.y., koekuopan pohja $z = + 855$ cm.m.p.y.

Kerroksen ylhäältä alaspäin:

0. Pintaturve (8-11cm), jonka alta paljastui betonitaso (paksuus 4 cm). Betoni oli väriltään valkoharmaata ja sekoitteena siinä oli käytetty pientä kiveä ($\varnothing 0,5-7$ mm). Betonitaso oli patterin alueella resentti ja yhdistettävissä alueen 1900-luvun rakennusaktiiviteetteihin. Betonista otettiin talteen näyte (N6) →

1. Keskikarkea, irtonainen hiekka, jossa pientä, pyöreää kiveä ($\varnothing \leq 1$ cm), jota oli tarttunut kiinni myös sen päälle valetun betonitason alapintaan (6-8 cm) →

2. ruskeanharmaa hiesu, jossa runsaasti kiveä ($\varnothing 3-15$ cm). Kyseessä on sama kerros, joka koekuopassa 1 kaivettiin kerroksena 2 ja on tulkittu olevan patteripihan täyttö-/tasoitekerros. Kerrospaksuus ≥ 22 cm.

6.2.4.3. Koekuoppa 3

Kuva 33: Koekuoppa 3 kaivettiin patterin muurien ulkopuolelle, merelle länteen päin viettävään rinteeseen. Kuvassa kuoppa pintaturpeen poiston jälkeen. E. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Koko: 60x60 cm, syvyys 53 cm (koekuopan pohja).

Pintaturpeen sijaintikorkeus: $z = +728$ cm.m.p.y., koekuopan pohja $z = +675$ cm.m.p.y.

Kerroksen ylhäältä alaspäin

0. Pintaturve (3-6 cm) →

1. Tummanruskea, kuohkea multa, jossa valkoisen kalkkilaastin murenta sekä tiilen liuskeisia paloja ($\varnothing \leq 5$ cm). Kerroksen löydöt resentejä: mm. posliinia, fajanssia ja rautanauvoja. Kerrospaksuus 15-22 cm →

2. Rautaoksidipitoinen, oranssinruskea hiesu, jonka pinnassa runsaasti kiveä, niin pyöreäpintaista kuin lohkokiveäkin. Kivien \varnothing oli 1-10 cm. Tasossa 2 kerroksen pinnassa oli havaittavissa kaksi kalkkilaastikeskittymää (toinen valkoista, toinen kellertävää laastia), mutta koekuopan pienestä alasta johtuen niiden funktiota on mahdotonta arvioida.

Kerrokseen 2 kaivettiin tasossa 2 koepisto, jonka \varnothing oli 25 cm ja syvyys 35 cm. Koepistossa kerros 2, joka osoittautui steriiliksi pohjamaaksi, jatkui alaspäin hyvin oranssina ja pulverimaisena. Kerrospaksuus \geq 31 cm.

Kartat: n:o 1, 24.

Diat: KyM 51677:204-206,237-242, 249-253.

Yhteenveto:

Patteri n:o 3:n alueen stratigrafia osoittautui tutkittujen koeojien ja -kuoppien sekä leikkausten perusteella olevan yksinkertainen ja kulttuurikerroskasvu hyvin heikko. Pääosa tutkituista ja dokumentoiduista kerroksista ajoittui vasta 1800- ja 1900-lukujen taitteeseen ja sitä myöhäisempään aikaan. Niitä vanhempia olivat ainoastaan päävalliin täyttökerrokset sekä patteripihan 1790-luvun hiesunsekainen kivitäyttö, josta tehtiin havaintoja koko tutkitulta alueelta varustuksen päävalliin oikean kyljen eteläpuolelta. Ennen varustuksen rakentamista oli patteripiha tasattu kivitäytöllä sen kalliosta muodostuvan korkeamman pohjoisosan eteläpuolelle.

7. ARKEOLOGINEN LÖYTÖAINEISTO

Koekaivausten yhteydessä tutkituista kerroksista paljastuneet löydöt olivat ajoitukseltaan (kahta lukuun ottamatta) varsin nuoria ja peräisin vasta 1890-luvulta ja sitä myöhemmältä ajalta. Kaivettujen koeojien perusteella vanhimmat patteri n:o 3:n ulkopuolella sijainneista kerroksista liittyivät aikaan, jolloin Kotkansaaren länsiranta otettiin käyttöön huvila-asutukseen. Vanhimmat kulttuurikerrokset alkoivat kerrostua, kun rakennustoiminta 1800-luvun lopulla pääsi käyntiin alueella.

Myös pääosa patterin alueen kerroksista liittyi huvila-asutusvaiheeseen ja sitä myöhempiin aikoihin. Alueelta löytyi kuitenkin myös kerroksia, jotka olivat yhdistettävissä 1790-luvulla tapahtuneeseen patteri n:o 3:n rakentamiseen. Nämä kerrokset, toisin kuin 1900-luvun kerrokset, olivat täysin löydöttömiä. Tämä selittyy sillä, että valmistumisensa jälkeen patteri ei ollut miehitetty eikä se koskaan ehtinyt olla käytössä sotatoimissa. Tästä johtuen myös siihen liittyvät löydöt puuttuvat alueelta.

Tyypillisiä löytöjä tutkituille koeojille ja -kuopille oli erilainen talous- ja rakennusjäte. Taso-, pullo- ja astialasin lisäksi kerroksista otettiin talteen fajanssia, posliinia sekä puna- ja kivisavisavikeramiikkaa. Yleisiä löytöjä olivat myös rautanulat, liuskekiven katkelmat, tiilen katkelmat sekä laastinpalaset. Ajoitukseltaan vanhimpia löytöjä edustivat koeoja 3:sta esiin tullut liitupiipun varren katkelma ja koeojasta 4 talteen otettu pieni lasittamattoman harmaasavisen keramiikka-astian suureunapala. Nämä molemmat ovat esinetyyppeinä yhdistettävissä Ruotsinsalmen aikaan, mutta kaivauksilla ne otettiin talteen konteksteista, joissa ne olivat sekundäärisiä eli joihin ne eivät alun alkaen olleet kuuluneet (kuva 34).

Löytöjen ajoituksesta johtuen niitä ei luetteloitu Kymenlaakson museon kokoelmiin, mutta metalleja lukuun ottamatta ne tullaan liittämään osaksi museon opetuskokoelmia. Näytteitä (tiili ja laasti) koekaivausten yhteydessä otettiin talteen ainoastaan patterin alueelta ja niitä säilytetään Kymenlaakson museon kokoelmissa (liitteet 4-5).

Kuva 34: Saman kerroksen eri-ikäisiä löytöjä. Lasia, fajanssia, punasavi- ja harmaasavi-keramiikkaa, eläinten luita sekä muovikamman katkelma. Kuva: KyM/M. Kykyri.

8. YHTEENVETO

Kesän 2008 koekaivausten yhteydessä Ruotsinsalmen merilinnoituksen kuuluneella patteri n:o 3:lla ja sen lähialueella suoritettiin koekaivaukset, joiden avulla oli tavoitteena saada tietoa alueella mahdollisesti sijaitsevista historiallisista kerroksista ja rakenteista. Tutkimukset liittyivät kiinteästi uudisrakennushankkeeseen, jonka yhteydessä alueella jo sijaitsevan Meripirtin päiväkodin eteläpuolelle tullaan rakentamaan uusi Haukkavuoren päiväkotikoti sekä uusimaan päiväkodin piha- ja leikkialuetta.

Tutkituista koeojista n:ot 1 ja 2 kaivettiin tulevan uudisrakennuksen paikalle Meripirtin tontin eteläsivustalle ja koeoja 3 aivan nykyisen piha- ja leikkialueen itäreunalle. Patteri n:o 3:n alueelle kaivettiin yksi koeoja, kolme koekuoppaa sekä dokumentoitiin patterin vasemman ja oikean kyljen leikkaus. Rakenteita koekaivausten yhteydessä ei tullut vastaan kuin patterin n:o 3:n alueella.

Kulttuurikerroskasvu osoittautui koeoja 1:n alueella olleen hyvin heikkoa. Pääosa tutkituista kerroksista oli tulkittavissa alueelle eri tarkoituksiin tuoduksi täyte- ja katemateriaaliksi. Ainoastaan stratigrafisesti alin kerros on yhdistettävissä alueen vanhimpiin rakentamisaktiviteetteihin. Vaikka aivan kaivetun koeojan NW-puolella on jo 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä sijainnut useita rakennuksia, joista kaksi jäi 1960-luvun alussa valmistuneen Haukkavuorikodin alle, on maaperään jäänyt hämmästyttävän vähän arkeologisia jälkiä alueella tapahtuneista rakentamis- ja purkutöistä. Vaikka nykyisen Meripirtin päiväkodin alue on ollut ihmistoiminnan kohteena viimeistään 1700-luvun lopulta lähtien, ei koeoja 1:n alueelta paljastunut 1900-lukua vanhempia kerroksia, rakenteita tai löytöjä.

Koeoja 2 muistutti stratigrafialtaan suuresti koeoja 1:tä. Varsinainen kulttuurikerroskasvu on koeojan alueella ollut niukkaa ja pääosa dokumentoiduista kerroksista onkin luokiteltaviksi alueelle tuoduksi ja sille levitettyksi täyttö-/tasoite- ja katemateriaaliksi. Vanhimmat alueen kerroksista ja löydöistä ovat peräisin vasta 1900-luvun alusta. Vanhin ihmistoimintaan liittyvä kerrostuma alueella on kiviä ja tiiltä sisältävä hiesuhorisontti, joka lienee pääasiallisesti yhdistettävissä alueen huvilakauteen liittyneiden rakennusten purkamiseen nykyisen Haukkavuorikodin paikalta ja sen ympäristöstä. On mahdollista, että tähän horisonttiin on maaperässä sekoittunut myös sitä edeltäneen ja sitä seuranneen rakennustoiminnan jälkeensä jättämät jäljet. Koeojassa jokseenkin kattavina havaittujen pihasepelin sekä purkukerroksen välissä oli lisäksi havaittavissa kattava savitäyttö-/tasoitekerros, joka myös sisälsi kiveä ja tiiltä.

Koeoja 3:n aluetta leimasivat ohuet, lukumääräisesti runsaat ja luonteeltaan varsin ohuet kerrokset. Pääosa dokumentoiduista kerroksista on tulkittavissa leikki- ja piha-alueelle muualta tuoduiksi täyttö- ja/tai tasoitekerroksiksi. Alueen rakentamisaktiviteetteihin liittyviä selviä kerrostumia ei havaittu, vaikkakin useissa kerroksissa esiintyikin mm. tiilenpaloja. Noin 60 cm nykyisen maanpinnan alapuolelta, molemmista päistä koeojaa, saatiin esille vanha maanpinta, jonka päälle 1900-luvun kuluessa oli levitetty runsas 50 cm täyttömaata. Alueen kaikkein alimpia ja vanhimpia kerroksia ei tutkimusten yhteydessä saatu kaivettua esiin alueen maaperän vetisyydestä johtuen.

Patteri n:o 3:n alueen stratigrafia osoittautui tutkittujen koeojien ja -kuoppien sekä leikkausten perusteella olevan myös varsin yksinkertainen ja kulttuurikerroskasvu hyvin heikko. Pääosa tutkituista ja dokumentoiduista kerroksista ajoittui vasta 1800- ja 1900-lukujen taitteeseen ja sitä myöhäisempään aikaan. Näitä vanhempia olivat ainoastaan päävallin täyttökerrokset sekä patteripiha 1790-luvun kivitäyttö, josta tehtiin havaintoja koko tutkitulta alueelta varustuksen päävallin oikean kyljen eteläpuolella. Ennen varustuksen rakentamista oli tuleva patteripiha tasattu kivitäytöllä sen kallioista muodostuvan ja korkeamman pohjoisosan eteläpuolelle.

Koeojan 4 sekä patterin vasemman ja oikean kyljen esiin kaivamisen ja dokumentoinnin myötä saatiin tärkeää tietoa myös itse varustuksesta ja sen rakenteellisista yksityiskohdista. Patterin oikea (pohjoinen) kylki oli alun alkaen perustettu osittain kalliopinnalle, mutta todennäköisesti alueen huvilavaiheen aikana patterin kylki oli osittain purettu. Oikean kyljen eteläpuolinen osa patteripihaa oli ennen itse patterirakenteiden muuraamista täytetty ja tasoitettu hiesunsekaisella kivitäytöllä, jonka päälle patteri sen jälkeen oli pystytetty.

Patterin rintamuuri ja sen päämuurin tiiliosa oli muurattu ns. kuorimuurina, jossa niiden tiilisen ulko- ja sisäkuoren väli oli täytetty kivillä ja laastilla. Rintamuurin leveys oli n. 1 m ja sitä oli säilynyt enimmillään 1,4 m:n korkeudelta. Kivestä muuratun päämuurin tiilinen yläosa oli, samoin kuin rintamuurikin, toteutettu kuorimuurina, jonka alin tiilikerta alkoi korkeudelta 9.m.m.p.y. Päämuurin ja sen kylkien leveys oli 6 m, josta runsas 3 m muodostui patterin vallien hiekkatäytöstä.

Patterin vasemman kyljen läpi kaivettu kulkuväylä on todennäköisesti tehty samoihin aikoihin kun patterin oikea kylki on tullut osittain puretuksi eli ajankohtana, jolloin alueelle ryhdyttiin rakentamaan huvila-asutusta 1890-luvun lopulta lähtien. Vasemman kyljen vallista, välittömästi

rintamuurin eteläpuolelta, paljastui tiilestä ja kivistä muuratun rakenteen jäännökset, jotka mitä todennäköisimmin ovat peräisin kyljen mainitulla sivustalla sijainneesta tykkilovesta.

Koekaivausten yhteydessä tutkitut kerrokset ajoittuivat niistä talteen otettujen löytöjen perusteella pääasiallisesti 1900-luvulle. Ainoastaan patterin alueella paljastettiin kerroksia ja rakenteita, joista osa oli yhdistettävissä patterin rakentamiseen 1790-luvulla. Mainittuun ajankohtaan liitettäviä löytöjä ei alueelta kuitenkaan löytynyt kuin kaksi: lasittamattoman harmaasavikeramiikan pala sekä koristelemattoman liitupiipun varsikatkelma, jotka kuitenkin molemmat löytyivät sekoittuneista kerroksista. 1900-luvun löydöistä olivat yleisimpiä taso- ja pullolasi, fajanssi, posliini sekä rautaesineen katkelmat.

Kotka 17.3. 2009

Marita Kykyri

9. LÄHDELUETTELO

9.1. Painamattomat lähteet:

Asemapirokset. Kotkansaaren läntisen ranta-alueen huvilatontit. Kansiot II, 204, Huvilat 1-3 sekä II, 204 Huvilat 4, 5, 6 ja 9. Rakennuspiirustusarkisto IV 76. Kotkan kaupungin arkisto.

Hakanpää, Päivi 2006. Kotka, Ruotsinsalmen merisairaalan koekaivaus Datariinan tontilla 2006. Kaivauskertomus. MV/RHO arkisto.

Hankesuunnitelma. Haukkavuoren päiväkotit. Kotkan kaupunki. Tilapalvelu 5.2.2008.

Koivisto, Andreas 2007. Kotka, Ruotsinsalmen merisairaalan kaivaus Datariinan tontilla 2007. Kaivauskertomus. MV/RHO arkisto.

Lievonen Timo. Meripirtin päiväkodin rakennushistoriallinen tarkastelu. Lausunto KyM 71/2007.

Ruotsinsalmen sataman asemakaava Kotkansaarella vuodelta 1801. Piirtäjä insinööri-luutnantti Dobrynin. Alkuperäinen kartta: Suomen Kansallisarkisto. Akti 297/2D.

Tonttikartta Kotkansaaren läntisen ranta-alueen huvilatonteista 1890-luvulta. Kansiot II, 204, Huvilat 1-3 sekä II, 204 Huvilat 4, 5, 6 ja 9. Rakennuspiirustusarkisto IV 76. Kotkan kaupungin arkisto.

Virastokartta. Kotkansaari. Mk 1:15 000.

9.2. Painetut lähteet:

Airola, Olli 1978. *Ruotsinsalmen merilinnoitus ja sen sotilaallinen merkitys*. Ruotsinsalmen merilinnoitus 1790-1855:10-84. Kymenlaakson museon julkaisuja no 1. Myllykoski.

Halila, Aimo 1953. Kotka kaupunkikuntana. *Kotkan esivaiheet*. Kotkan historia I: 91-193. Toim. Anttila, Leo et.al. Helsinki.

Harjunpää, Kaisu 1978. *Ruotsinsalmen linnoitusyhdyiskunta ja sen elämä*. Ruotsinsalmen merilinnoitus 1790-1855:85-117. Kymenlaakson museon julkaisuja no 1. Myllykoski.

Rosén, Ragnar 1953. *Kotkan esivaiheet*. Kotkan historia I: 1-90. Toim. Anttila, Leo et.al. Helsinki.

9.3. Sanomalehdet

Kymen Sanomat (KySa) 13.2. 2008. Haukkavuoren juurelle sadan lapsen päiväkotit. S. 2.

Kymen Sanomat (KySa) 25.6. 2008. Kiinnostavia kaivauksia kukkulalla. Maan kätköistä löytyi muuria. Ss. 1, 3.

9.4. Sähköiset lähteet

Patteri n:o 3:n pohjapiirros vuodelta 1798. Kyhika. Kymenlaakson historialliset kartat. [Http://kartat.kotka.fi/standard/index.jsp](http://kartat.kotka.fi/standard/index.jsp). 2.3. 2009. Alkuperäinen kartta: Venäjän laivaston arkisto. Signum RGAVMF.F.3L.op.26.D.1684.

10. LIITELUETTELO

No:

- 1 Diapositiiviluettelo
- 2 Karttaluettelo
- 3 Karttamerkkiseloste
- 4 Löytölista
- 5 Näyteluettelo

KAIVAUSKERTOMUS KOOSTUU KAHDESTA OSASTA:

- Kaivauskertomus, jonka yhteydessä liitteet 1, 4-5.
- Kartat, joiden yhteydessä liitteet 2-3

Kaivauskertomuksen etukannen kuva:

Patterin vasen kylki siihen puhkottuine kulkuväylineen. Kuva KyM/M. Kykyri.

Karttaosan etukannen kuva:

Patteri 3. Koeojaa 4 vaaitaan. Kuvassa vasemmalta: Veli-Matti Mäkelä, Ella-Roosa Koivupuro, Matias Puranen sekä Marita Kykyri. Kuva KyM/Lea Degerholm.

Diapositiivit, Kotka, Meripirtti 2008

Liite 1

Marita Kykyri

Dia 51677:1-343

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	1	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	yleiskuva	SW-NE	M. Kykyri	30.5.	2008	dia	kino
51677	2	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	NW-SE	M. Kykyri	30.5.	2008	dia	kino
51677	3	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	paalutettuna	NW-SE	M. Kykyri	30.5.	2008	dia	kino
51677	4	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	SE-NW	M. Kykyri	30.5.	2008	dia	kino
51677	5	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	taso 1, turpeen poiston jälkeen	NE-SW	M. Kykyri	2.6.	2008	dia	kino
51677	6	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	SW-NE	M. Kykyri	2.6.	2008	dia	kino
51677	7	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	paalutettuna	SE-NW	M. Kykyri	2.6.	2008	dia	kino
51677	8	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	NW-SE	M. Kykyri	2.6.	2008	dia	kino
51677	9	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	työkuva, vaaitusta valmistetaan, vasemmalta Matias Puranen, Veli-Matti Mäkelä, Lea Degerholm, Ella-Roosa Koivupuro.	NW-SE	M. Kykyri	3.6.	2008	dia	kino
51677	10	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	taso 1	NW-SE	M. Kykyri	3.6.	2008	dia	kino
51677	11	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	SE-NW	M. Kykyri	3.6.	2008	dia	kino
51677	12	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	taso 2	SW-NE	M. Kykyri	3.6.	2008	dia	kino
51677	13	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	NE-SW	M. Kykyri	3.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	14	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 4	SW-NE	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	15	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 3	NE-SW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	16	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 2	NE-SW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	17	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 1	NE-SW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	18	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	ruutu 8-10 m, taso 2	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	19	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	ruutu 14-16 m, taso 2	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	20	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	ruutu 18-20 m, taso 2	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	21	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	ruudut 22-26 m, taso 2	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	22	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	taso 2, yleiskuva	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	23	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	NW-SE	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	24	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	taso 3	SW-NE	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	25	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 2	NW-SE	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	26	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 3	SW-NE	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	27	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	taso 3	NE-SW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	28	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	koekuoppa 4	SE-NW	M. Kykyri	4.6.	2008	dia	kino
51677	29	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	yleiskuva	SE-NW	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	30	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	työkuva	N-S	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	31	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	täyttöö ja ennallistamista	NE-SW	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	32	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	NE-SW	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	33	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	N-S	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	34	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	N-S	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	35	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	W-E	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	36	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	peitettyinä	SW-NE	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	37	Kotka	Meripirtti	koeoja 1	sama	NE-SW	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	38	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	työkuva, koeojaa kaivetaan	NW-SE	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	39	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama, kuvassa Lea Degerholm	SE-NW	M. Kykyri	5.6.	2008	dia	kino
51677	40	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	työkuva, koeojaa kaivetaan	W-E	M.Puranen	5.6.	2008	dia	kino
51677	41	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	yleiskuva pohjasta	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	42	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	NW-SE	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	43	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	vaaituskojetta tasataan, kuvassa Veli-Matti Mäkelä ja Matias Puranen	W-E	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	44	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 8	SW-NE	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	45	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 7	W-E	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	46	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	ruudut 22-26 m, pohja	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	47	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 6	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	48	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	49	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 5	SW-NE	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	50	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 4	SW-NE	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	51	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 3	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	52	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 2	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	53	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	koekuoppa 1	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	54	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	peitettyinä	SE-NW	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	55	Kotka	Meripirtti	koeoja 2	sama	NW-SE	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	56	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ennen paalutusta	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	57	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	sama	N-S	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	58	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 1	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	59	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 1	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	60	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 1	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	61	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 2	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	62	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 2	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	63	Kotka	Meripirtti	patteri 3	puiden kaadon jälkeen	N-S	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino
51677	64	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 2	S-N	M. Kykyri	6.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	65	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 4	S-N	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	66	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m taso 3	S-N	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	67	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 3	N-S	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	68	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 4	S-N	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	69	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 5	S-N	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	70	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 6	N-S	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	71	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 4	N-S	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	72	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 5	N-S	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	73	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 7	S-N	M. Kykyri	9.6.	2008	dia	kino
51677	74	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 8	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	75	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 6	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	76	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 5	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	77	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, taso 9	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	78	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 6	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	79	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, taso 7	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	80	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, taso 6	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	81	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, pohjataso	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	82	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, E-profiili	W-E	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	83	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 0-1 m, N-profiili	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	84	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, pohjataso	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	85	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, E-profiili	W-E	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	86	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 27-28 m, N-profiili	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	87	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, pohjataso	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	88	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, E-profiili	W-E	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	89	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, N-profiili	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	90	Kotka	Meripirtti		Lea Degerholm potretti	N-S	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	91	Kotka	Meripirtti		Marita Kykyri potretti	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	92	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, N-profiili	S-N	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	93	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ruutu 12-13 m, E-profiili	W-E	M. Kykyri	10.6.	2008	dia	kino
51677	94	Kotka	Meripirtti	patteri 3	yleiskuva puiden kaadon jälkeen	N-S	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	95	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	96	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	97	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ennen paalutusta	SW-NE	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	98	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	99	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, paalutettuna	NE-SW	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	100	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	101	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, työkuva turvetta poistetaan	S-N	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	102	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	S-N	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	103	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	peitettyinä	SE-NW	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	104	Kotka	Meripirtti	koeoja 3	ennallistettuna	NW-SE	M. Kykyri	11.6.	2008	dia	kino
51677	105	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, turpeen poiston jälkeen taso 1	SW-NE	M. Kykyri	12.6.	2008	dia	kino
51677	106	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	12.6.	2008	dia	kino
51677	107	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 2, yleiskuva	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	108	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	109	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	110	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	111	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 2, ruutu 0-3 m, muurin päällystä	SW-NE	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	112	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	113	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 2-4 m, rintamuuri		M. Kykyri		2008	dia	kino
51677	114	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	115	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	116	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	117	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	118	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	119	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 2-4 m, rintamuuri päällystä	NW-SE	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	120	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 0-4 m, taso 2	NE-SW	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	121	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	13.6.	2008	dia	kino
51677	122	Kotka	Meripirtti	patteri 3	ruutu 4-6 m, kerros 3 pinta	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	123	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	124	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	125	Kotka	Meripirtti	patteri 3	ruutu 4-6 m, esiin kaivettuna lisää tiilimuuria	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	126	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	127	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	128	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	129	Kotka	Meripirtti	patteri 3	ruutu 4-6 m, kerros 3, pohjalla puuta	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	130	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	16.6.	2008	dia	kino
51677	131	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 3	SW-NE	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	132	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 3, rintamuuri esiin kaivettuna	SW-NE	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	133	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 3, yleiskuva	SW-NE	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	134	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, koeoja 4:ää kaivetaan, kuvassa Veli-Matti Mäkelä, Matias Puranen, Ella-Roosa Koivupuro.	SW-NE	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	135	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	136	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	137	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4. patterin keskustan kaivausaluetta.	SE-NW	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	138	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, ruutu 4-6	NE-SW	M. Kykyri	17.6.	2008	dia	kino
51677	139	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, ruutu 4-6, kaivetaan esiin kerrokset 7-9	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	140	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, ruutu 14-16 yleiskuva	SW-NE	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	141	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, ruutu 14-16, "onkalo"	SW-NE	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	142	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen leikkaus NW-SE, päävalliin N-kulma	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	143	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävalli leikkaus NE-pää	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	144	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalliin leikkaus SE-pää	E-W	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	145	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	146	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	147	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	148	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	149	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävallin leikkaus NW-pää	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	150	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	151	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	152	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävallin leikkaus, NW-pää	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	153	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävallin leikkaus, NW-puolisko, täyttö	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	154	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävallin leikkaus, NW-puolisko, yleiskuva	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	155	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen päävallin leikkaus, yleiskuva	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	156	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	157	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	158	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	159	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	160	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	161	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	162	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	163	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	164	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, yleiskuva	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	165	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	166	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4. päävallin leikkaus mullan alta paljastettuna	N-S	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	167	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	168	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	169	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	18.6.	2008	dia	kino
51677	170	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, koekuoppa 1, taso 4 pohja	NE-SW	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	171	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	172	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	173	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	174	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, koekuoppa 2, taso 4 pohja	SW-NE	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	175	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	19.6.	2008	dia	kino
51677	176	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, pohjataso	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	177	Kotka	Meripirtti	patteri 3	rintamuuri, ruutu 2-4 m	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	178	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	179	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	180	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	181	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	182	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	183	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, pohja	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	184	Kotka	Meripirtti	patteri 3	rintamuuri	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	185	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	186	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	187	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	188	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävälli, ruutu 0-2 m, taso 4	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	189	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	190	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	191	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	192	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	193	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	194	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	195	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	196	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	197	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	198	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	199	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, taso 4, ruutu 0-2 m, SE-profiili, laastihorisontti	N-S	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	200	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	N-S	M. Kykyri	23.6.	2008	dia	kino
51677	201	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, rintamuurin edusta, pohjataso	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	202	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävällin leikkaus, pohja, N-nurkka	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	203	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	204	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 1, taso 1, turpeen poiston jälkeen	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	205	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 2, betonilattian alaiset kerrokset	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	206	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 3, taso 1, turpeen poiston jälkeen	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	207	Kotka	Meripirtti	patteri 3	työkuva, vaaitusta	S-N	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	208	Kotka	Meripirtti	patteri 3	työkuva kirjurina Ella-Roosa Koivupuro	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	209	Kotka	Meripirtti	patteri 3	työkuva, vaaitusta	W-E	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	210	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävälli, leikkaus NW-pää, pohja	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	211	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	212	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama, lähikuva	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	213	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama, rintamuurin perustus	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	214	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	215	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	216	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävälli, vasen kylki, rintamuuuri	E-W	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	217	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	218	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	219	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli, vasen kylki, rintamuuri ja muurin tiilitäyttöä	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	220	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli, vasen kylki, rintamuurin päällys	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	221	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	222	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	S-N	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	223	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli, vasen kylki, ulkomuuri	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	224	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	225	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli, vasen kylki leikkaus	SE-NW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	226	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	227	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	228	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	229	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	230	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, rintamuuri 4-6 m, pohja	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	231	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, rintamuuri 4-6 m, muurin alusta	SW-NE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	232	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, päävallin pinta, tiilimuuraus	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	233	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	234	Kotka	Meripirtti	patteri 3	oikean kyljen esiinkaivamista	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	235	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	236	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	N-S	M. Kykyri	24.6.	2008	dia	kino
51677	237	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 1, taso 2	NW-SE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	238	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 2, taso 3, pohja	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	239	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	240	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 3, taso 2	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	241	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	242	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 3, laastikerros NE-seinä	SW-NE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	243	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli, oikea kylki	N-S	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	244	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	245	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	246	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	247	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	248	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	N-S	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	249	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 1, pohja, taso 3	NW-SE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	250	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 3, pohja, taso 3	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	251	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 1, ennallistettuna	NW-SE	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	252	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 2, ennallistettuna	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	253	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koekuoppa 3, ennallistettuna	NE-SW	M. Kykyri	25.6.	2008	dia	kino
51677	254	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 4-6 m, savikerros, SE-profiili	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	255	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 4-6 m, savikerros, NW-profiili	SE-NW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	256	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävällin vasemman kyljen aukko	SE-NW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	257	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	258	Kotka	Meripirtti	patteri 3	patterin sisäpihaa	N-S	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	259	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	W-E	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	260	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 4-6 m, SE-profiili	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	261	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	262	Kotka	Meripirtti	patteri 3	Koeoja 4, ruutu 4-6 m, NW-profiili	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	263	Kotka	Meripirtti	patteri 3	oikeaa kylkeä kaivetaan esiin Matias Puranen, Veli-Matti Mäkelä	N-S	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	264	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävälli meren puolelta	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	265	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	266	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	267	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävälli meren puolelta	W-E	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	268	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	S-N	M. Kykyri	26.6	2008	dia	kino
51677	269	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	S-N	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	270	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ruutu 0-4 m, pohjaan kaivettuna	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	271	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	272	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	273	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	274	Kotka	Meripirtti	patteri 3	kaivausalue, yleiskuva	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	275	Kotka	Meripirtti	patteri 3	Lea Degerholm piirtää päävallin leikkausta	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	276	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	277	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	278	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	279	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikeaa kylkeä kaivetaan esiin	E-W	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	280	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikeaa kylkeä kaivetaan esiin. Veli-Matti Mäkelä. Työkuva.	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	281	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikea kylki	N-S	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	282	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	283	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	284	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	285	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikean kyljen keskiosa	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	286	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikean kyljen SW-nurkka	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	287	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikean kyljen NE-päätä	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	288	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikea kylki, kallionpintaa ja laastia	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	289	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävallin oikea kylki	N-S	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	290	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	291	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus, NW-pää, lähikuva	NW-SE	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	292	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	293	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	294	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, NW-puolisko	NE-SW	M. Kykyri	26.6.	2008	dia	kino
51677	295	Kotka	Meripirtti	patteri 3	yleiskuva, työmaa-alue	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	296	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus, SE-puolisko	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	297	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, SE-pää	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	298	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus, yleiskuva	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	299	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	300	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	301	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen eskarppimuuri	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	302	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	303	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	304	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	E-W	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	305	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen aukko	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	306	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	307	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen leikkaus, NW-pään rintamuuri	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	308	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen keskellä olevaa tiilimuurausta	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	309	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus, NW-pää	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	310	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, leikkaus, SE-pää	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	311	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen eskarppimuuri	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	312	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, NW-pään rintamuurin pohja	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	313	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	314	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama, yksityiskohta	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	315	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	316	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, rintamuurin NW-puolen koekuoppa	SE-NW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	317	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen leikkauksen keskiosa	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	318	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen leikkauksen SE-pää, yksityiskohta	N-S	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	319	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	320	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	321	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, päävalli, leikkaus, SE-pää	E-W	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	322	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, sisäpihan puoleinen N-nurkka	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	323	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	324	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	325	Kotka	Meripirtti	patteri 3	oikea kylki, turpeen laittoa, alueen ennallistamista. Veli-Matti Mäkelä	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	326	Kotka	Meripirtti	patteri 3	turpeen takaisin laittoa, Veli-Matti Mäkelä, Ella-Roosa Koivupuro, Matias Puranen	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	327	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	328	Kotka	Meripirtti	patteri 3	koeoja 4, ennallistettuna	NE-SW	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	329	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SW-NE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	330	Kotka	Meripirtti	patteri 3	oikea kylki ennallistettuna	NW-SE	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	331	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	N-S	M. Kykyri	27.6.	2008	dia	kino
51677	332	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, koekuoppa 1	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	333	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	334	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, koekuoppa 2	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	335	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51677	336	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasen kylki, koekuoppa 3	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	337	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	338	Kotka	Meripirtti	patteri 3	vasemman kyljen aukko ennallistettuna	NW-SE	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	339	Kotka	Meripirtti	patteri 3	päävalli vasen kylki ennallistettuna	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	340	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	SE-NW	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	341	Kotka	Meripirtti	patteri 3	sama	NW-SE	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	342	Kotka	Meripirtti	patteri 3	patterin keskusta, ennallistettuna	NW-SE	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino
51677	343	Kotka	Meripirtti	patteri 3	yleiskuva alueesta ennallistettuna	N-S	M. Kykyri	30.6.	2008	dia	kino

Löytölista.

s. 1

1	Tiilinäytteitä 3 kpl = N1	Koeoja 4	r: 4-6	kerros :3
2	Betoninäyte = N6	Patteri 3	KK2	KK 2, pihatasanne
3	Piitä	Koeoja 1	r: 0-2	kr:s:1
4	Pullonkorkki ja pullolasia	Koeoja 1	r: 0-2	kr:s:1
5	Pullolasia	Koeoja 1	r: 16-18	kr:s: 2 b
6	Tasolasia, fajanssia	Koeoja 1	r :0-2	kr:s:2 a
7	Tasolasia	Koeoja 1	r: 4-6	kr:s: 2 a
8	Tasolasia	Koeoja 1	r: 4-6	kr:s: 2 b
9	Pullolasia	Koeoja 1	r: 16-18	kr:s:2 b
10	Pulloasia	Koeoja 1	r: 16-18	kr:s: 4
11	Tasolasia ja piitä	Koeoja 1	r: 0-1	KK1, kr:s: 1
12	Kalkkiaastia ja piitä	Koeoja 1	r: 18-18.80	KK4, täyttöhiesu
13	Metallilevyn katkelma ja lecasorarae	Koeoja 1	r: 18-18.80	KK4, täyttöhiesu
14	Kaakelin pala	Koeoja 2	r: 10-12	kr:s: 1
15	Tiilenpala ja tasolasia	Koeoja 2	r: 16-18	kr:s:1
16	Pulloasia	Koeoja 2	r: 20-22	kr:s: 1
17	Kaakelin- ja tiilenpaloja	Koeoja 2	r: 22-24	kr:s:1
18	Pullolasia ja eläimen luu	Koeoja 2	r: 8-10	kr:s:3
19	Rautanaula, punasavikeramiikkaa, taso- ja pullolasia	Koeoja 2	r: 24-26	kr:s:6
20	Rautanaula, tasolasia ja eläimen luu	Koeoja 2	r: 18-20	kr:s:5
21	Muovihelmi	Koeoja 2	r: 24-26	kr:s: 6
22	Tasolasia ja tiiltä	Koeoja 2	r: 22-24	kr:s: 6
23	Koksia, fajanssia, muovia	Koeoja 2	r: 25-25.80	KK8
24	Pulloasia	Koeoja 2	r: 10-12	KK3
25	Messinkihana	Koeoja 2	r: 10-12	KK2
26	Rakennerauta	Koeoja 2	r: 2-4	KK1
27	Rautanaula, pullolasia, fajanssia, koksia	Koeoja 2	r: 2-4	KK1
28	Rautanauvoja	Koeoja 2	r:12-14	KK4
29	Pullolasia	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 1
30	Piitä	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 1:n ja 2:n vaihde
31	Fajanssia, piitä, simpukankuorta	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 2
32	Piitä	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 3
33	Muovikampa	Koeoja 3	r: 27-28	kr:s: 2:n ja 3:n vaihde
34	Työstetty puunpala	Koeoja 3	r: 0-1	kr:s: 4
35	Pullolasia, fajanssia, eläimen luu	Koeoja 3	r: 0-1	kr:s: 4
36	Tiilenpaloja	Koeoja 3	r: 0-1	kr:s: 4
37	Simpukankuoria, piitä	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 4
38	Lyijyputken katkelma	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 4
39	Tiiltä, kalkki- ja liuskekiveä	Koeoja 3	r: 12-13	kr:s: 4
40	Fajanssia, kivasavikeramiikkaa, pu- nasavikeramiikkaa, tasolasia, vuoltu puutikku	Koeoja 3	r: 27-28	kr:s: 5

Liite 4

s. 2

41	Rautanauvoja, taso-, astia- ja pullolasia, tiilenpaloja	Koeoja 3	r: 27-28	krs: 6
42	Tiilen kappaleita	Koeoja 3	r: 27-28	
43	Tasolasia, muovia	Koeoja 3	r: 27-28	krs: 6
44	Pullolasia, muovinappi, posliinia	Koeoja 3	r: 27-28	krs: 6
45	Pullolasia	Koeoja 3	r: 27-28	krs: 7
46	Rautanaula	Koeoja 3	r: 0-1	krs: 8
47	Keramiikkaa, piitä, simpukoita	Koeoja 3	r: 12-13	krs: 8
48	Liitupiipun varren katkelma, piitä	Koeoja 3	r: 12-13	krs:9
49	Posliinia	Koeoja 3	r: 0-1	krs: 8
50	Punasavikeramiikkaa, simpukan-kuoria, piitä	Koeoja 3	r: 12-13	krs:9
51	Tasolasia, eläimen luita	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 1
52	Fajanssia, pullolasia	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 1
53	Ruuvi	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 1
54	Rautalevyä	Koeoja 4	r: 6-8	krs: 1
55	Fajanssia, keramiikkaa, tasolasia eläinten luita, liusketta, muovia	Koeoja 4	r: 6-8	krs: 1
56	Rautanaula	Koeoja 4	r: 8-10	krs: 1
57	Posliinia, fajanssia, tasolasia, muovia	Koeoja 4	r: 8-10	krs: 1
58	Rautaesineiden paloja	Koeoja 4	r: 8-10	krs: 1
59	Fajanssia, lasia, pullo- ja tasolasia, punasavikeramiikkaa, y.m	Koeoja 4	r: 8-10	krs: 1
60	Laastia ja tiilenpaloja	Koeoja 4	r: 8-10	krs: 1
61	Rautanaula, alumiininauhaa, posliinia, fajanssia, pullo- ja astialasia, keramiikkaa/tiiltä, eläinten luita	Koeoja 4	r: 12-14	krs: 1
62	Pullolasia	Koeoja 4	r: 12-14	krs: 1
63	Rautanauvoja, sulanutta metallia	Koeoja 4	r: 14-16	krs: 1
64	Fajanssia, punasavikeramiikkaa, pullo-, taso- ja astialasia, liusketta, muovia	Koeoja 4	r: 14-16	krs: 1
65	Ruuvi, rautanauvoja, metallilankaa	Koeoja 4	r: 14-16	krs: 1
66	Fajanssia, punasavikeramiikkaa, harmaasavikeramiikkaa, muovia, pullo-, taso- ja astialasia, eläinten luita	Koeoja 4	r: 14-16	krs: 1
67	Laastia	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 3
68	Fajanssia	Koeoja 4	r: 6-8	krs: 3
69	Rautanauvoja, fajanssia	Koeoja 4	r: 6-8	krs: 3
70	Rautanaula, taso- ja pullolasia	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 3
71	Posliinia, fajanssia, taso- ja astialasia	Koeoja 4	r: 6-8	
72	Rautanauvoja	Koeoja 4	r: 4-6	krs: 3

Liite 4

s. 3

73	Tasolasia	Koeoja 4	r: 8-10	kr: 4
74	Rautanaula, tasolasia	Koeoja 4	r: 8-10	kr: 4
75	Liusketta, eläinten luita	Koeoja 4	r: 8-10	kr: 4
76	Punasavikeramiikkaa, rautaesineiden paloja	Koeoja 4	r: 10-12	kr: 4
77	Ruuveja	Koeoja 4	r: 12-14	kr: 4
78	Tasolasia	Koeoja 4	r: 12-14	kr: 4
79	Tasolasia, eläinten luita	Koeoja 4	r: 14-16	kr: 4
80	Taso- ja astialasia, keramiikkaa, tiiltä	Koeoja 4	r: 14-16	kr: 4
81	Rautanaula, tasolasia	Koeoja 4	r: 6-8	kr: 7
82	Posliinia, taso-, pullo- ja astialasia, eläinten luita	Koeoja 4	r: 6-8	kr: 7
83	Astialasia, eläinten luita	Koeoja 4	r: 8-10	kr: 7
84	Rautanaula	Koeoja 4	r: 10-12	kr: 8
85	Rautaesineitä	Koeoja 4	r: 10-12	kr: 8
86	Rautanaula	Koeoja 4	r: 14-16	kr: 8
87	Pullolasia	Koeoja 4	r: 14-16	kr: 8
88	Laastinäyte = N4	Koeoja 4	r: 2-4	rintamuurin alta
89	Metallia, posliinia, punasavikeramiikkaa, muovia, tasolasia	Patteri 3	vas. kylki	puhdistettaessa
90	Fajanssia	Patteri 3	oikea kylki	turpeen alta
91	Kivihiltä	Patteri 3	oikea kylki	laastitason päältä
92	Lasia	Patteri 3	pihatasanne	KK1
93	Rautanaula	Patteri 3	pihatasanne	KK3
94	Fajanssia, tasolasia	Patteri 3	pihatasanne	KK3 krs: 1
95	Rautanauvoja	Patteri 3	pihatasanne	KK3 krs: 1
96	Posliinia, fajanssia, lasia, liusketta	Patteri 3	pihatasanne	KK3 krs: 1
97	Tiilinäyte = N7	Koeoja 4	maan pinnalta	irtolöytö
98	Laastinäyte = N2	Koeoja 4	r: 0-1	päävalli, päältä
99	Laastinäyte = N3	Koeoja 4	r: 2-4	rintamuri, päältä
100	Betonilaastia	Patteri 3	pihatasanne	KK3 krs: 1
101	Laastinäyte	Patteri 3	pihatasanne	KK3 krs: 2 pinta
102	Laastinäyte = N5	Patteri 3	vasen kylki	rintamuurin alta

NÄYTELUETTELO

Näyte:	Näytteenottoaika:	Näytteen laatu:	Kuvaus:
N1	Koeoja 4, r:4-6 m, krs.3	Tiilinäyte	Kaksi kokonaista ja yksi rikkonainen punatiili. Kaikkien pinnoilla jäänteitä kellertävästä kalkkilaastista, joka pienen kiven sekaista. Tiilikoko: 240x120x50 mm, 255x125x50 ja (140)x120x50 mm.
N2	Koeoja 4, r:0-1 m, päämuurin (tiilimuuraus) pinnalta.	Laastinäyte	Kellertävä kalkkilaasti, jossa sekoitteena pientä kiveä, \varnothing 1-10 mm ja joitain tiilenpaloja \varnothing 2-30 mm. Sekoite laastimassassa epätasaisesti jakautunut.
N3	Koeoja 4, r:2-4 m, rintamuurin päältä, ylin tiilikerta.	Laastinäyte	Kellertävä kalkkilaasti, jossa sekoitteena pientä kiveä, \varnothing 1-5 mm ja joitain tiilenpaloja $\varnothing \leq 20$ mm. Sekoite laastimassassa epätasaisesti jakautunut.
N4	Koeoja 4, r:2-4 m, rintamuurin pohja, alimman tiilikerran alta.	Laastinäyte	Keltainen kalkkilaasti, jossa sekoitteena pientä kiveä, \varnothing 1-10 mm. Sekoite laastimassassa epätasaisesti jakautunut.
N5	Patteri n:o 3, vasen kylki, rintamuurin alapuolelta.	Laastinäyte	Keltainen kalkkilaasti, jossa sekoitteena pientä kiveä, \varnothing 1-15 mm. Sekoite laastimassassa epätasaisesti jakautunut.
N6	Patteri n:o 3, koekuoppa 2. Kerrosten 1 ja 2 vaihteesta.	Laastinäyte	Valkoharmaa, erittäin kova kalkki-betonilaasti, jossa sekoitteena \varnothing 0,5-7 mm kokoisia kiviä. Sekoite tasaisesti laastimassassa jakautunut.
N7	Koeoja 4, r:2-4 m, irtolöytö maan pinnalta pintaturpeen päältä.	Tiilifragmentti	140x60x10 mm kokoinen, tiilen ulkopinnasta lohjennut fragmentti, joka kahtena kappaleena. Massassa ulkopinnalla ristikuvio, joka on kooltaan 90x55 mm ja leveydeltään 7 mm. Risti on piirretty märkään savipintaan todennäköisesti tikulla ja se on pyöreäpohjainen (syvyys 3 mm).